

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku — Ilustrirana priloga „Teden v slikah“

Mussolini v Libiji

Z velikim pompom, spremljan od številnih vojaških odličnikov, poznavavcev kolonialnih vprašanj in predstavnikov tiska se je Mussolini na eni svojih najmodernejših križark »Polac« odpeljal v italijansko severnoafriško kolonijo Libijo, da osebno odpre široko asfaltirano cesto, ki teče vzdolž vse libijske obale od Tripolisa pa do meje Egipta, in da se osebno udeleži morda do sedaj največjih italijanskih pomorskih vojnih vežb na vodah med Sicilijo in Libijo.

Mussolinijeva pot ima brez dvoma dva namena. Eden je notranjepolitičnega, drugi zunanjepolitičnega značaja.

Pri prvem se ne bomo dolgo zadrževali. Preteklo je 14 let, odkar je bil izveden fašistični preobrat v Italiji in je Mussolini naslikal na obzorju podoba nove, prerajene Italije, zedinjene in močne na znotraj, spoštovane na zunan, obogatene z novimi ozemlji, ki naj bi dajale domačemu ljudstvu živež in surovine, da bi se mogla Italija kot svetovna sila uvrstiti med velike, ki so si do najnovejših časov svet med seboj delile. Po 14 letih se je fašistična Italija temu idealnemu cilju deloma približala in so žrtve rodile otipljive sadove. Ni naša stvar presojati, kakšen je notranji položaj Italije in če je bil Mussolinijev ideal na tem področju dosežen. Tudi nam manjkajo podatki, da bi mogli navesti, kakšne so bile žrtve, ki jih je fašizem v 14 letih od naroda zahteval, žrtve na vrednotah duha, krvi in gmotnih bogastev. Toda eno mu je treba priznati, da si je v brk vsemu odporu vesilil ustvaril ogromen kolonialni imperij, tako velikega, da se je danes Italija zares polnopravno uvrstila med gospodujoče narode na svetu. Ni čudno, če je torej Mussolini hotel to dejstvo proslaviti na posebno slovesen način, da čim bolj učinkovito navdahne ljudske množice z zaupanjem v ustvarjajočo silo fašizma, ukloni nasprotnike, vzravnja omahljivce, podžge dvomljivce in spodbudi kl vztrajnosti zveste pristaje, da si na ta način pripravi nova potrebna skladišča požrtvovalnosti, iz katerih bi mogel črpati, da novi imperij tudi opremi in uredi tako, da bo zares postal vir blagostanja in ne izvor novih nesreč. Poleg tega, rekli bi notranjeitalijanskega cilja zasleduje Mussolini s svojim potovanjem tudi neki širši notranjeimperialni cilj, ker hoče z vsemi razpoložljivimi sredstvi napraviti vtis na domače arabsko prebivalstvo v Libiji in mu vteptati v glavo prepričanje, da je fašistična Italija nepremagljiva, da jo je treba pač sprejeti in z njo sodelovati v lastnem interesu, ker drugače izhoda ni. Do zadnjih naselbin v notranjosti Libije so šli proglasi o Italiji kot zaščitnici islama in v poslednji naselbini tja do Sudana in do gorovja nad Čadom bodo vožniki prenašali odmev vseh slovesnosti na libijski obali in zasejali po sreih arabskih plemen strah pred poglavarjem, katerega glas grmi čez daljne pušave.

Če je notranjepolitični cilj Mussolinijevega potovanja že tako važen, je njegova zunanje-politična stran skoraj še bolj pomembna. Dosedanji zunanje-politični uspehi Mussolinija so zaporedoma vsi doprinesli dokaz za to, da je drznost najboljši porok za končni uspeh. Vojaško zavojevanje Libije, ki je bilo delo 4 let, od leta 1928 do 1932, je bilo drzen čin, ker je potisnilo meje dejanske italijanske veljave popolnoma ob bok angleškega Egipta in angleškega Sudana na eni, ob bok francoskega Tunisa in francoske srednje Afrike na drugi strani. Zahteve po popravni meji ob Egiptu in v škodo francoskih kolonij so bile uspešne, ker so bile drzne in trmasto predložene. Zavojevanje Abesinije, proti kateri se je uprla vsa Zveza narodov s svojimi 50 narodi, proti kateri se je predvsem uprla Anglija z vsem svojim imperijem, je bilo dejanje skrajne, tako rekoč obupane drznosti. V rimskem zunanjem ministristvu imajo v časteh preizkušeni recept, da je treba Mussoliniju samo drzno nastopiti, pa se uklonijo vsi protivniki in utihnejo vse ovire. V Rimu so gotovo prepričani, da je ta recept nezmotljiv in da bo tudi v bodočnosti ohranil isto zmagovalno udarnost, kot v prešlih 14 letih. Ako sedaj Italija zre na svoj novoosvojeni imperij, mora opaziti, da je mednarodnopolitično na mnogih točkah postavljena na šibke temelje. Tako je Italija odrezana od svojih kolonij v Afriki po široki sredozemski pomorski poti med Sicilijo in afriško obalo, kjer teče življenjska žila angleškega imperija in kjer leži središče angleške pomorske moči v Sredozemlju, trdnjavski otok Malta. Od Abesinije jo loči dolga pot skozi Sueški prekop, ki je pod nadzorstvom Anglije. Iz severnoafriške libijske kolonije, ki sicer prodira globoko v Afriko, pa Italija ne more naravnost v Abesinijo, ker leži vmes pas angleškega Sudana. Končno je njena libijska kolonija postavljena med angleški Egipt in francosko Tunizijo kakor med dva nevarna stražarja, ki jih ne sme nikoli izpustiti izpred oči. To so vse bolehe točke italijanskega imperija, tembolj nevarne, ker je šele v prvih, tako rekoč otroških letih svojega razvoja in vsaki ostri mednarodni preprihi lahko škodujejo zdravemu napredku.

Mussolini je v očigled teh neovrgljivih dejstev segel zopet po svojem receptu, da pripada končna zmaga samo drzemu. Njegov obisk Libije in njegovo prisostvovanje pomorskim vežbam naj bi bilo opozorilo vsem velešilam, ki italijanski imperij obdajajo in mu morda niso dobrohotno razpoložene, da se jih ne boji. Libija naj ne postane ogrožena deklica med dvema razbojnikoma, marveč napadajoči lev, ki istočasno lahko ogroža francosko Tunizijo, angleški Egipt in angleški Sudan, ki zapira italijanskim posestim neovirano pot do Abesinije in ki ga Italija lahko vzame v klešče istočasno od severa in od juga. Sredozemsko morje pa, ki loči Italijo od Afrike, naj ne bo nevarna cona za Italijo, kjer ji lahko angleško brodovje prestrizže dostop do Libije, marveč nevarna cona, kjer lahko Italija preseka angleško pomorsko pot v Indijo. Pomorske vaje naj pokažejo, če sta italijanska vojna mornarica in vojno letalstvo že sedaj zadosti močna, da prehod zapreta, odnosno, kaj je treba še storiti, da bo Italija to pomorsko pot neomejeno nadzirala.

Predavanje dr. Frangeša v Pešti

Naši odnošaji z Madjarsko

Poslanik Vukčević: „Več gospodarstva v politiki — manj politike v gospodarstvu!“

Budimpešta, 12. marca. AA. Društvo madžarskih trgovcev je priredilo snoči na čast dr. Otonu Frangešu, senatorju in bivšemu kmetijskemu ministru, slavnostno večerjo, ki se je udeležilo okoli 150 zelo uglednih povablencev. Med navzočimi so bili delegat predsednika madžarske vlade, odposlanci trgovskega in kmetijskega ministristva, ter zastopniki vseh strok madžarskega gospodarstva in univerze v Budimpešti. Prisotna sta bila tudi jugoslovanski poslanik Vukčević in poslanski svetnik Stevanović.

Po večerji je imel dr. Frangeš predavanje o jugoslovanskem madžarskem gospodarskem razmerju. Med drugim je dejal, da so se doslej vsi poskusi, da bi se gospodarski odnosi med državami uredili s pogodbnimi med blok in skupinami, izjalovili, pač je pa z dvostranskimi pogodbami prišlo do mnogo trgovinskih zvez. Tako se je s trgovskim in plačilnim dogovorom z dne 17. septembra lanskega leta med Jugoslavijo in Madžarsko sklenila dvostranska pogodba, v katero je stopila Jugoslavija po dovoljenju, ki ji ga daje pakt Male antante, popolnoma neodvisno. Ta pogodba daje možnost za znatno povečanje trgovine med obema državama, in sicer v obeh smereh. Nove zveze med obema državama se lahko popolnoma prosto razvijajo, ne pa pod pritiskom, kakor se je dogajalo pred vojno; zato morejo te zveze postati stalne in trajne. To bodo v tem večji meri, v kolikor se bo z izmenjavo blaga razvijal tudi medsebojni blagovni promet in kulturne in sportne zveze. Skupni cilj bi moral biti, da postanejo države v donavski kotlini nositelji, ne pa, kakor

doslej, sredstva politike v teh krajih. Balkanske države že stopajo po tej poti, je končal dr. Frangeš, izprašujoč se, ali bo tudi Madžarska krenila na to pot.

Predavanje dr. Frangeša je želo splošno odobravanje. Nato je podpredsednik društva madžarskih trgovcev dr. Vertz v srbsčini pozdravil dr. Frangeša in jugoslovanskega poslanika. Potem je povzel besedo jugoslovanski poslanik dr. Vukčević. Dejal je med drugim, da upa, da bodo besede dr. Frangeša padle na plodna tla, in da bo gospodarsko sodelovanje med obema sosedama šele začetek nove etape. Nato je poudaril vzajemno potrebo obeh držav po ustvaritvi izvoznih možnosti in poiskanju novih tržišč. Sosednji si narodi, ki sodelujejo na gospodarskem polju, pridejo drug drugemu blizu in so rajši pripravljeni pozabiti razne neveselne ure iz preteklosti. Dr. Vukčević je končal svoj govor z vzklikom: Več gospodarstva v politiki in manj politike v gospodarstvu!

Izvajanja jugoslovanskega poslanika so prisotni sprejeli z viharim odobravanjem.

Cesar se Nemci boje:

Zveza Avstrija-ČSR-Madjarska

Berlin, 12. marca. AA. Havas: Nemški politični krogi so zelo vznemirjeni zaradi vesti o neki novi usmeritvi avstrijske zunanje politike. Po tej vesti bi naj Avstrija, Češkoslovaška in Madžarska tvorile v Podonavju enoto zase. V to zvezo se spravlja tudi namera-

vano potovanje avstrijskega zunanjega ministra v Pariz in London. »Berliner Tageblatt« opozarja Češkoslovaško, da naj ne goji preveč nad za tako politiko, ker je jasno, da se Madžarska ne bo odrekla svojim zahtevam na svoji severni meji. Tudi pogodbe, ki jih je Avstrija zadnje čase podpisala, ne dopuščajo take usmeritve avstrijske politike.

Italijanski glas o odnošajih Rima z Jugoslavijo in Romunijo

Pariz, 12. marca. TG. Tukajšnji »Temps« poroča iz Rima, da italijanski listi še vedno pišejo o zadnjem govoru dr. Stojadinovića v Narodni skupščini. Zanimiv članek, ki ga je napisal »Corriere Padano«, pravi, da je jugoslovanski predsednik vlade odgovoril na Mussolinijev poziv in da je njegov govor pripomogel k razjasnitvi odnošajev med Italijo — Jugoslavijo in Italijo — Romunijo. Tem lepim besedam morajo seveda sedaj slediti dejanja na gospodarskem in političnem polju. Za enkrat je treba podčrtati prvi uspeh: to je zblizanje na moralnem polju.

Seveda bi bilo preuranjeno govoriti o kakšnih bližnjih potovanjih jugoslovanskih državnikov v Rim in narobe.

Isti list poroča iz Rima, da so tam razširjene vesti, da bodo trgovinska pogajanja med Italijo in Jugoslavijo v najkrajšem času ugodno zaključena.

Angleški opomin Italiji

„Sredozemlje ni Rdeče morje...“

Mussolinija slovesno sprejemajo v Afriki

Tobruce, 12. marca. b. Križarka »Polac«, s katero se je vozil šef italijanske vlade Mussolini, je zaplula davi ob 8 v tukajšnjo luko v spremstvu drugih številnih križark. Ladje, ki varujejo libijsko obalo, so pozdravile prihod ladij s predpisanimi salvi. Številna libijska letala so se dvignila v zrak takoj po prihodu Mussolinija ter dolgo krožila nad italijanskim vojnim brodovjem. Izkrečanje se je takoj pričelo. Morje se je že večraj znatno pomirilo, tako da je divizija prve eskadre lahko mirno odšla na svojo pot ter bo prispela v Tobruce po programu. V teku večerajšnjega popoldneva si je Mussolini natančno pregledal križarko »Polac«, na kateri se je vozil. Zlasti dolgo je ostal v strojnici ter opazoval delo kurjačev, ki morajo opravljati najtežje ladijsko delo pri izredno visoki temperaturi.

Ker je bilo morje že dokaj mirno, so bile zelo svedečo razobešene zastave, Mussolinija pa so pozdravili vsi poveljniki vojnih ladij, častniki in posadke. Na znak so bile razobešene zastave na vseh bojnih ladjah prve divizije in na vseh rušileh, ki so bili v spremstvu.

Italijanski listi poročajo, da se bo Mussolini slikal po otvoritvi nove prometne ceste na sami meji Tunisa pri obmejnih kamnih, kakor je to storil že pred dvema letoma, ko se je slikal na Brennerju.

Odmev v Londonu

London, 12. marca. AA. (Havas.) Današnji »Manchester Guardian« komentira potovanje predsednika italijanske vlade Mussolinija v Afriko in pravi: Mussolini odhaja na to inspekcijsko potovanje ne samo kot osvovjevalec Abesinije, temveč tudi kot zaščitnik islama. Njegova ambicija je, da bi dosegel premoč v Sredozemskem morju. Toda medtem ko dela za ta cilj in utrjuje italijanske otoke ter pošilja čete na Spansko, se ne bi smelo pozabiti, da ima Sredozemsko morje dve glavni obali. Morda ima g. Mussolini to pred oči in podpira neko akcijo v španskem Maroku in francoskem Tunisu. Med domačini italijanskih severnoafriških posesti, se po njegovih navodilih že seje neka propaganda tudi med arabskim ljudstvom, ki je pod britansko oblastjo. Sedanji obisk g. Mussolinija v Libiji bo opozoril vse tiste, ki jim je to v interesu, naj imajo pred oči, da Egipt ni več izoliran z

morji in puščavo. Italijani so doživeli uspeh na Rdečem morju in zdaj upajo na nove uspehe v Sredozemskem morju.

Razlaga v Parizu

Pariz, 12. marca. b. Jutranji tisk se obširno bavi z Mussolinijevim potovanjem v Afriko in podarja demonstrativni pomen velikih vojnih manevrov italijanskega brodovja ob istem času, ko ima brodovje Velike Britanije svoje pomorske vaje v Gibraltarju. »Victoire« podarja razliko razliko razmer v italijanski koloniji Libiji in v francoskih severnoafriških kolonijah. Medtem, ko v italijanskih kolonijah vladata red in mir, se to nikakor ne more trditi za francoske kolonije, kjer se nezadovoljstvo med ljudstvom neprestano širi. Italiji se je posrečilo pridobiti glavni del domačinov zase, nasprotno pa se v francoskih kolonijah opažajo nemiri, ki jih iz strankarskih ozirov podpirajo tudi sami Francozi zaradi strankarske zagrizenosti.

Odgovor Anglije:

24 milijard za nove bojne ladje

London, 12. marca. V poslanski zbornici je mornariški minister, sir Samuel Hoare, predložil program novih brodogradenj obenem s proračunom.

Izjavil je, da je zbornica poklicana, da odobri več ko sto milijonov sterlingov (to je 24 milijard dinarjev) izdatkov za zgradnjo 80 novih bojnih edinic na morju. Če vračunamo še ostale ladje, ki so bile odobrene po predloženem sporazumu, potem mo-

Borba za zapadni pakt

Glavna točka: Češkoslovaška

London, 12. marca. c. Izgleda, da se španska tragedija nagiba h koncu. Kontrola tujih vojnih ladij se začne izvajati jutri okoli Spanije.

Sedaj gre zato, kdo bo na drugem polju prevzel iniciativo za nadaljevanje borbe med velešilami. Izgleda, da se bo sedaj začela borba za novo lokarno pogodbo. Ta borba je počivala od sredine novembra pa do sedaj. Danes je angleško zunanje ministristvo obiskal von Ribbentrop in oddal prepis nemškega odgovora na noto angleške vlade z dne 19. novembra 1936. Original note pa je danes opoldne izročil von Neurath angleškemu veleposlaniku v Berlinu siru Ericu Phippsu.

Včeraj je bil v isti zadevi pri Delbosu v Parizu nemški veleposlanik grof Velceck. Možna so samo še ugibanja, kako se bodo zaobrnila pogajanja. Nekateri izjavljajo, da se je ves ta čas pokazalo, da Nemčiji ni uspelo, da bi Anglijo prepričala, da novi Lokarno ni mogoč, če še ostane v veljavi pogodba med Rusijo in Francijo. Anglija

remo računati, da bo konec tega leta v gradnji celih 148 novih bojnih ladij, med njimi 5 velikih, 4 ladje letalonoske, po 22.000 ton vsaka, in 17 križark.

Ta gradbeni program je v resnici veliki uspeh in tudi v dobi pred letom 1914 ni angleška vlada nikoli predložila programa v tako veliki izmeri. Vendar pa je ta program potreben, ker je treba popraviti napake prejšnjih let, ko se je Anglija po vojni nezadostno oboroževala. Nove ladje bodo zgrajene na najmodernejši način na podlagi obširnih študij in mnogih praktičnih izkušenj. Največ se je gledalo na sposobnost obrambe proti letalom. Novi protiletalski topovi imajo toliko potenco in so tako precizni, kakor se o tem leta 1918 nikomur ni niti sanjalo. Danes ladje velikank in križarke niso več cilji, ki bi ga mogla nasprotna letala napasti z lahkoto.

Najbolj so nevarni letalski napadi na pomorska oporišča vojnih ladij in na morske ožine ter na trgovsko brodovje. V tem oziru je preskrbljeno za bojne ladje spremljevalke, ki so malodane neranjljive.

Seveda je preskrbljeno tudi za to, da bodo na višku angleške letalske sile same, tako da bodo mogle v obrambi domovine nanesti občutno škodo brodovnim oporiščem in drugim ranljivim točkam nasprotnikov obali in dežele. »Lahko zagotovim,« je dejal minister, »da bo Anglija sposobna, da štiti svobodo svoje trgovine in svojih imperialnih zvez po vsem svetu.«

»Kar se tiče ladij velikank, ki jih bomo zgradili, bodo imele vsaka 35.000 ton in bodo oborožene s topovi kalibra 365 mm. Nove štiri ladje letalonoske se bodo zgradile tako, da bodo čim manj ranljive.«

Zveza lastnikov aeroplanskih delavnic je objavila poročilo, v katerem ugotavlja, da je angleška vlada naročila nič manj ko 10.000 novih aeroplanov.

Zastopnik dominionov v angleškem kabinetu

London, 12. marca. Dne 14. maja se sestane imperialna konferenca, ki bo izvolila stalni obrambni odbor za celotno britansko cesarstvo. V tem odboru bodo poleg Anglije zastopani tudi odposlanci dominionov z izrednimi pooblastili. Predsednik odbora bo »minister za dominione«. Verjetno, da bo to avstralski vrhovni komisar Bruce ali pa južnoafriški državnik, general Smuts.

pa je odbila, da bi na vabilo Nemčije vstopila v ideološko fronto proti kakemu političnemu režimu. Zato se baje sedaj borba za novi Lokarno ne bo več vodila v tej smeri. Glavni problem teh pogajanj bo baje Češkoslovaška, torej problem, ki je čisto srednjeevropski in ki nekoliko objema tudi vzhod Evrope. Anglija hoče pojasniti, kako se naj razlaga napeto razmerje med ČSR in Nemčijo. Seveda je še vprašanje, če bo Nemčija hotela iti na to pot. Nemčija vsekakor v tem oziru uživa vso pomoč Italije, ki bo odgovorila tudi najbrž že nočoj ali pa vsaj v teh dneh.

Če se bo pa sedaj lokarno problem zavedel na potek, ki se križajo v ČSR, potem je verjetno, da se bo tej borbi kaj rada pridružila še Avstrija. Zanimivo je, da nekateri pariški listi danes že objavljajo, da bo te dni prišel v Pariz in London avstrijski zunanji minister doktor Schmidt. Veliko vprašanje pa je, če je tako potovanje v skladu s pogodbami rimskega protokola in pogodbo med Avstrijo in Nemčijo, ki še ni niti eno leto stara.

Rim, 12. marca. c. Danes popoldne je zunanji minister Ciano izročil siru Ericu Drummondu odgovor italijanske vlade na angleško noto o zahodnem evropskem paktu.

Zmage tudi na južni fronti

Okolica Cordobe očiščena

Nadaljno prodiranje pri Guadalajari

Madrid, 12. marca. c. Nacionalistični topovi so ves dopoldan močno obstreljevali Madrid. V središču mesta se je dobro slišalo, kako so granate eksplodirale v predmestjih. Nekaj granat je padlo tudi v središču mesta. Število mrtvih žrtev še ni znano.

Boji pri Cordobi

Pariz, 12. marca. b. Poluradna agentura Radio poroča iz Aville, da so nacionalisti tudi v južni Španiji na odseku Cordobe dosegli znatne uspehe. Cordoba in njena okolica sta zdaj varni pred vsakimi napadi. Nacionalisti so v zadnjih 48 urah potisnili nasprotnika na fronti 20 km širine ter pripravljajo napad na mesto Ciudad Real. Istotako se tudi borbe okrog Oviada razvijajo ugodno za bele čete, ki so na svoje položaje dobile nove okrepitve in nov vojni material.

Boji pri Guadalajari

Francoska meja, 12. marca. United Press poroča: Od Sigüence so bele čete doslej prodrle nad 60 km v smeri proti Madridu. Ze v bližnjih dveh računajo s padcem Guadalajare. Prednje straže ofenzivne armade se pomikajo po asfaltni cesti, ki vodi proti Guadalajari. Levo krilo pa čisti ozemlje med rekama Henares in Tajuno. Pri tem je mestoma prišlo do ogorčenih borb, ki so se končale s umikom milicnikov. Ze večer je bilo poročano, da je bil pri Brihuegi uničen bataljon »rdečih levov«, vendar je borba na nož trajala več ur. Mesto Brihuega je središče okrajnega glavarstva in je bilo okrog in okrog obdano z globokimi obrambnimi jarki in drugimi vojaškimi napravami. Nacionalisti so ujeli pri naskoku nad slo milicnikov. Najhuje borbe večeršnjega dne pa so se odigrale za Val Feroso de las Manjas, kjer stoji starodaven samostan. Po umiku rdečih so nacionalisti našli na bojišču nad 400 mrtvih.

Salamanca, 12. marca. AA. Havas: Uradno poročilo nacionalističnega štaba pravi: Po sijajnem pohodu naših čet pri Guadalajari smo zlomili sovražni odpor vključ s sredstvom, ki jih nabral na tem odseku. Prišli smo do Triseque, kjer so nasprotniki pustili na bojišču mnogo materiala. Ujeli smo več vojakov in med njimi tudi dva italijanska levičarska častnika, ki sta pripadala bataljonu Garibaldia.

Na severni fronti smo zavzeli Monasterio, Cogoljudo in Mebriljero. Sovražnik je pustil na bojišču mnogo mrtvih.

Na fronti ojačene divizije pred Madridom smo odbili napad sovražnika na odseku pri Vseubeliskem predmestju. Sovražnik je imel hude izgube. Snežni vihar v Andaluziji preprečuje borbe.

Angleška poročila

London, 12. marca. b. Po zadnjih vesteh iz Salamance se je nacionalistična ofenziva na severu pri Guadalajari in na jugu pri Guadarami poslabšala. Upanje nacionalistov, da bodo z naglim udarcem prekinili še zadnjo zvezo Madrida z ostalo Španijo, se do danes še ni povsem izpolnilo. Če

bi se jim posrečilo zapreti Madrid, bi to pomenilo za špansko prestolnico počasno agonijo, ker ne bi mogla dobiti niti hrane, še manj pa municije in vojakov. Na fronti pri Guadalajari so še vedno v akciji motorizirane sile nacionalistov. Napredovanje nacionalistov gre sedaj bolj počasi naprej, ker so nacionalisti našli na hud odpor. Nacionalistom se je posrečilo zavzeti zelo važne strateške položaje pri Fritecu in onemogočiti odpor nekkih bataljonov mednarodne brigade, ki so bili zajeti s precejšnjim vojnim materialom.

Iz Madrida poročajo, da je odbor za obrambo mesta vrzel na fronto Guadalajare dve mednarodni rezervni brigadi, ki sta bili doslej v rezervi v vzhodnem delu mesta. Ti dve brigadi sta izredno dobro oboroženi z vojaškim materialom in potrebni tehničnimi sredstvi za obrambo in napad. Brigadi sta bili doslej v ozadju in so to najboljše čete, s katerimi je razpolagala vlada v Valenciji. Brigadi sta dobili nalogo, da zapreta prodor, ki so ga nacionalisti dosegli na tem bojišču. Te sile bodo stopile v tek s današnjega dne v akcijo ter bodo še bolj ovirale nadaljnji razvoj nacionalistične ofenzive, ki jo hočejo rdeči za vsako ceno ustaviti.

Na asturijskem bojišču ni bilo večjih bojnih operacij zaradi hudih snežnih viharjev, ki onemogočajo vsako gibanje.

Predsednik vlade pregledal vojaško letališče

Belgrad, 12. marca. AA. Danes dopoldne sta si predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović in armijski general Ljubomir Marić, minister za vojsko in mornarico, ogledala vojaško letališče in vse naprave šestega letalskega polka v Zemunu. Poveljnik letalstva general Simović in podpolkovnik g. Stanojević, poveljnik polka g. Spuzić so s častniki sprejeli na letališču predsednika vlade in vojnega ministra. Po ogledu sta predsednik vlade in vojni minister stopila z generalom Simovićem v trimotorno vojaško letalo, ki ga je pilotiral podpolkovnik Gorjuš, nakar je letalo napravilo krožni polet nad okolico Belgrada. Predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović je čestital generalu Mariću, ministru vojske in mornarice za sijajni človeški in tehniški material, s katerim razpolaga vojaško letalstvo, ter je izrekel svoje zadovoljstvo v vsem, kar je imel priložnost videti.

Osebnosti

Belgrad, 12. marca m. Za ravnatelja nepopolne realne gimnazije v Murski Soboti je postavljen Ivo Zobeč, profesor na isti gimnaziji.

Postavljen je za administrativnega uradnika splošne državne bolnišnice v Ljubljani v VIII. pol. skup. Jože Kebe, administrativni uradnik iste bolnišnice.

Belgrajske vesti

Belgrad, 12. marca m. Dne 16. t. m. bo tukaj seja širšega upravnega odbora Glavne zadrzne zveze kraljevine Jugoslavije. Na dnevnem redu so tekoča zadrzna vprašanja.

Belgrad, 12. marca m. Davi se je vrnila iz Mont Reala žena pokojnega Pribečevića, ga. Ruža Pribečevića. Po želji pokojnega se bo ustanovil namesto vencev in cvetja, ki so ga namevarali njegovi somišljeniki in prijatelji položiti na njegovo krsto, »Sklad Milana Pribečevića za zdravljenje siromašnih kmetskih in delavskih otrok. Kdaj bo pogreb, še ni točno ugotovljeno, ker ni znano, kdaj bodo prispeli posmrtni ostanki v Belgrad.

Belgrad, 12. marca. m. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je danes pregledal poslovanje tukajšnje državne bolnišnice.

Drobne vesti

Polkovnik Koc bo imel v nedeljo v Varšavi velik govor. To pot bo govoril pred zastopniki poročelja. Govor bodo prenašale poljske radijske postaje.

Japonski zunanji minister Sato je izjavil, da s pogodbo med Nemčijo in Japonsko ni pristal na to, da bi vstopila v blok fašističnih držav ali pa da bi posegla v kašno evropsko vojno.

Število angleških milijonarjev se je zvišalo za 49 v letu 1936. Sedaj ima Anglija 824 milijonarjev. Letnih dohodkov od 75.000 do 100.000 funtov ima v Angliji 60 oseb, nad 100.000 funtov pa 69 oseb. (1 funt je 230 Din.)

Pred izrednim tribunalom za zaščito države v Rimu je bilo več razprav proti nekim protifašističnim voditeljem. Tisk obsodbe ni objavil, čuje se pa, da je bil med drugimi obsojen tudi dr. Pavel Fasani na 22 let težke ječe.

Francosko brodovje v španskih vodah

Pariz, 12. marca. b. Zaradi napada na francosko trgovsko ladjo je izdalo francosko mornarstvo naredbi, da morajo francoske trgovske ladje podnevi razobesiti veliko francosko zastavo, ponoči pa morajo to zastavo osvetliti, tako da bodo vojne ladje takoj lahko videli, da gre za francoske ladje. Razen tega je Francija poslala 2 oklopnici, pet križark in večje število manjših enot za kontrolo francoske trgovske mornarice med afriško in francosko obalo.

Framasonske in komunistične laži

London, 12. marca. Angleški liberalni in socialistični listi te dni delajo veliko propagando za rdečo Španijo in proti generalu Francu s tem, da trdijo, da se nahajajo pred Madridom v Francovi vojski številni italijanski prostovoljci in celo fašistični oddelki.

Z ozirom na to agitacijo je angleški zunanji urad izdal sledeči komunikat: »Kar se tiče vesti, češ, da so se v Španiji izkreali italijanski prostovoljci in da se tam borijo v Francovi vojski, je treba ugotoviti, da angleški zunanji urad nima nobenih obvestil, da bi se bili kakšni italijanski ali nemški prostovoljci izkreali v Cadixu, da okrepijo Francovo vojsko. Sploh po 20. februarju, ko se je sklenil sporazum o neintervenciji in so vse države izdale prepoved o nabiranju in odpošiljanju prostovoljcev, se ni opazil noben tak transport v Španijo in so vse take vesti brez podlage.«

Domači odmevi

Logika, da je ni para

Staro pravilo je, da, kdor je predzren, je obenem tudi velik figar, kadar bi moral prevzeti odgovornost za svoje besede in dejanja. To velja posebno za »Slovenski narod«, ki zleze takoj pod klop, če ga kdo prime za njegov dolgi jezik, in oporeka ter zavija svoje besede, kakor stara baba. Pred dvema dnevoma je zapisal, da, kdor pavšalno obdoljuje komuniste, da oni podirajo evharistične križe, kaže znake precejšnje moralne pokvarjenosti, danes pa, ko se zaveda, da je s tem vsem nasprotnikom komunizma pavšalno zaludal v obraz psovko, da so moralni pokvarjenci, se strahopetno umika. Pravi, da se ni in se ne bo potegoval za komuniste, ki danes noče ničesar vedeti o njih, in namiguje, da on sploh ne pričakuje zmage komunizma v Evropi, ampak da se mu zdi najbolj verjetna zmaga fašističnega nacionalizma. Ko je tako v petem stolpcu druge strani figarstvo izdal rdečo fronto, za katero spričo padca Guadalajare bridko joče še na prvi strani iste številke, izjavlja, da se je on v debati, kdo podira evharistične križe, potegoval samo za tiste, »ki niso zakrivil ni drugega nego to, da mislijo z lastnimi glavami in se ne dajo potlačiti od klerikalne diktature«. Torej ti podirajo evharistične križe na deželi? Ali pa se je »Narode v svoji histerični logiki zopet zaletel, kajti če komunisti ne podirajo križev na deželi, ker jih tam po »Narodovem« zadržilu sploh ni, kdo jih potem? Ostaneejo dosledno po »Narodovi« logiki samo tisti, ki se po njegovih besedah nečjejo ukloniti klerikalni diktaturi, ker mislijo z lastno, to je »Narodovo« glavo, katerih pa mi sploh obdolžili nismo. Tukaj, ljudje božji, imate pred seboj najlepši eksmpel, kam pride človek, ki z »Narodovo« glavo misli! Naprednjaki pa se nam zelo smilijo, da imajo tako slabega zagovornika, kakor je »Narode«, ki svoje ljudi sam v mlako tlači.

Dobra lekcija JNS-arjem

Ob priliki debate o proračunu v podrobnosti je podal poslanec JRZ dr. Mihajlo Krstić važno izjavo v imenu večinske stranke. Potem, ko je v imenu stranke predlagal, da naj se prvi dve poglavji proračuna, ki govorita o izdatkih za krono in kraljevo namestništvo, sprejmeta brez diskusije po aklamaciji, je izjavil sledeče: »V proračunski debati smo doživeli, da so poslanci levice globoko žalili naša čustva, posebno ko so govorili o hrvaškem vprašanju, pri čemur so neprestano naglašali v svojih govorih, da je jugoslovenstvo zaradi politike dr. Stojadinovića prišlo v opasnost, kakor tudi, da je ogroženo po liberalnem tolmačenju zakonov napram Hrvatim — in vedno so, kadar so se tega predmeta dotikali, obračali na desnico, to je na nas, tako da je izgledalo, kakor da mi nismo Jugoslavi, ampak nekakšni Abesinci in izdajalci svoje domovine.

Ako gospodje tako mislijo, se hudo varajo. Vedo naj, da so pravi tvorci Jugoslavije na tej (naši) strani (burno plaskanje na desnici). Zakaj na tej strani sedi več narodnih borev, nego na levi in zato moram gospodo prositi, naj nikoli več tako ne govorijo, ker moramo vsi vedeti, kakšne zasluge imajo ti borci za uresničenje našega najvišjega ideala, velike in nedeljive Jugoslavije.«

JNS je na to osramočena molčala.

Mirovno poslanstvo g. Walterja

Direktor londonskega »Timesa« gosp. John Walter, ki je nedavno prispel v Jugoslavijo in je obiskal Zagreb je imel v Belgradu, kamor se je nato podal, predavanje v Novinarskem klubu ter je bil sprejet tudi od kneza namestnika Pavla. Ker se je Walter včeraj iz Belgrada poslovil, mu je šef tiskovnega urada Luković dal poslovilno večerjo v veliki dvorani Officerskega doma. Na zdravico gosp. Lukovića je John Walter odgovoril med drugim naslednje:

»Videl sem mnogo vodilnih oseb in po razgovoru s njimi sem bil še podkrepljen v svojih vtisih, da je namreč jugoslovenska država, ki polaga vse svoje sile v to, da vzdržuje dobre odnose z vsemi svojimi sosedi. Nekoč sta se Srbija in Anglija borili ramo ob ramo, danes pa Jugoslavija in Anglija težita za tem, da s skupnimi naporii doprinese k delu mira. Naši državi sta demokrati in liberalni, spoštujeta osebno svobodo in se zavzemata za mir med narodi. Nam je potrebna močna vlada in v zvezi s tem imamo v idealu miru. Mi ne bomo nikoli obžalovali, če dopiramo zaradi mira žrtve in bomo vedno težili za pravico.«

Walter je nato odpotoval v Sofijo, odkoder se bo podal v Bukarešto. Misija g. Walterja na Balkanu je zelo važna.

Kaj pravi Adam Pribečević

Z ozirom na dejstvo, da se med hrvaško mladino naglo širi sodobni nacionalistični pokrit, piše šef SDS Adam Pribečević v »Novi Riječki«: Resnična opasnost nam ne grozi od našega domačega fašizma, ampak iz inozemstva. Mi vemo, odkod to prihaja, kakor tudi vemo, da se bomo mogli te nevarnosti ubraniti samo, če ljudstvo samo vzame svoje posle v lastne roke. Obrnimo torej svoje poglede napram temu cilju (ljudska fronta) in se ne dajmo odvračati od vprašanj druge vrste. Naj nam bo memento Španija!

Zadoščenje Andri Staniću

Zanimivo je, kako je bivši železniški minister ing. Andra Stanić dobil v narodni skupščini ob priliki proračunske debate zadoščenje za napade, katerim je bil izpostavljen pod prejšnjimi režimi. Andra Stanić je, kakor se bodo čitatelji še spominjali, načel svojčas akcijo proti železniškemu ministru Stankoviću, ki je bil sklenil dogovore z znano francosko firmo Batignolles glede zgradbe novih železnic, in je trdil, da je bila država pri tem oškodovana za 800 milijonov Din. Stanića so zaradi tega hudo napadali, češ da so to klevete. Sedaj je pa prometni minister dr. Spaho v svojem ekspezoju izjavil, da so bili podatki Andri Stanića točni in upravičeni, kjer so temeljili na pozitivnih dejstvih. Dr. Spaho pa je tudi odkril, da Andra Stanić takrat ni bil samo predmet napadov v izvestnem delu jugoslovenskega tiska, ampak da je takratni režim najel tudi inozemski tisk po vsej Evropi, da je Stanića napadal. Počasi pride vse na dan.

Neuspeh dr. Topalovića

Iz Niša poročajo, da je znani fuhrer jugoslovenske socialne demokracije dr. Topalović prišel v Niš, da ima delavski shod. Delavski shod je res bil, toda ko je gospod dr. Topalović hotel govoriti, so začeli delavci vpiti, vrhbeja pa so začele pokati šipe in sta dr. Topalović in njegov sodrug Milorad Belić morala oditi brez govorniške slave. To je eden izmed simptomov, ki kažejo, da požidovljeni maksizem tudi v Jugoslaviji izgublja tla.

„Ko bodo začele svinje letati...“

Tokio, 12. marca. Minister za zunanje zadeve Sato je v poslanski zbornici izjavil, da Japonska želi prijateljsko zvezo s Kitajem na podlagi popolne enakopravnosti obeh partnerjev, ker Japonska nima nobenih agresivnih namenov proti Kitaju. Glede odnošajev med Japonsko in sovjetsko Rusijo pa je dejal, da bi se lahko zelo izboljšali, če bi sovjetska vlada razpustila Kominternu, »toda« — tako je končal minister — »to se bo zgodilo najbrže šele takrat, ko bodo začele svinje letati...«

Nemški vohuni v Ameriki

Washington, 12. marca. AA. Havas: V spodnji zbornici je govoril demokrat Dickstein o vohunstvu v USA. Rekel je, da v ameriških kemičnih tovarnah že zdaj dela okoli 100 vohunov. Dickstein je pokazal poslanecem tudi fotografije o tem ravnanju. Samo v Newyorku je 1000 naturaliziranih tujecev, ki so v službi nemških narodnih socialistov. Dickstein je rekel, da hoče Hitler izzvati svetovno vojno in v zvezi s tem ima v USA že organizacijo 200.000 članov, ki se bo do konca leta zvišala na milijon. Nacionalni socialisti so organizirani že v 14 organizacijah in razpolagajo z milijonskimi sredstvi. Njihova protijudovska propaganda je tudi znana in zato mora ameriška vlada proučiti vse to zelo skrbno.

»Krasnaja Zvezda«, gasilo vojnega komisarijata, priobčuje novi službeni pravilnik za vojsko, ki zopet uvaža vojaški pozdrav tako v službi kakor izven nje.

Dunajska vremenska napoved: Večinoma oblačno, padavine, spremenljivo.
Zagrebska vremenska napoved: Spremenljivo.
Zemunska vremenska napoved: Oblačnost bo po vsej kraljevini narasla, zlasti v zapadni polovici in v severnih krajih kjer bo tudi deževalo. Nekoliko jasnin bo v vzhodnih krajih in na jugu. Prevladoval bo precej močan jugovzhodni in južni veter. Temperatura se bo dvignila.

Univerze v Sofiji zaprte

Sofija, 12. marca. AA. (DNB). Rektor univerze je danes dopoldne za nedoločen čas zaprl sofijsko univerzo, in sicer za to, ker so bile študentske organizacije ustanovile odbor, ki je delal za to, da dobe študentje volilno pravico. Na pobudo tega odbora je prišlo do demonstracij med slušatelji; demonstracije so se razširile tudi na ulice, to so pa izrabili komunisti za prirejanje protidržavnih demonstracij. Policijska konjeonica je demonstrante razgnala. Po teh prvih demonstracijah je prišlo v središču mesta še nekajkrat do spopadov in so več oseb ranili.

Iz senata in skupščine

Belgrad, 12. marca m. Pri narodni skupščini sta danes delala ves dan oba finančna odbora ter sta pregledovala prošnje. Jutri dopoldne bosta nadaljevala svoje delo ter sestavila proračun za pleum finančnega odbora, ki se bo sestal v torek 16. t. m.

Dopoldne in popoldne je imel v skupščini tudi sejo odbor za proučevanje zakonskega osnutka o pooblaščenih inženjerjih. Ko to poročamo, seja še traja. Pričakovati je, da bo narodna skupščina pričela pretesrali zakonski osnutek o pooblaščenih inženjerjih v najkrajšem času.

Prihodnji torek 16. t. m. se bo sestal tudi odbor za proučevanje zakonskega osnutka o gospodarskih združenjih ter bo verjetno že istega dne dokončal svoje delo, da bo tudi nov združni zakon, za katerega je naše združništvo že leta in leta prosilo, v najkrajšem času prišel pred narodno skupščino.

Pismo iz Nemčije:

Izseljenska mladina bi rada obiskala domovino

Gladbeck, 11. marca.

Ko so se ob času zasedanja banskega sveta dotaknili banski svetniki v svojih govorih tudi izseljenskega problema, se mi je zdelo, da je prav posebno važna zamisel g. dr. Franca Schaubacha, ko poudarja važen pomen organiziranja izletov slovenskih otrok iz inozemstva v slovensko domovino. Moja želja je, da bi se ta zamisel že letos izpeljala. Toliko govorimo o tem, naj bi naši izseljenci obdržali materin jezik in narodno zavest. Toda, če ne bomo začeli pri mladini, je naše delo brezuspešno. Kolikor je starejših, so še narodno zavestni in govore slovenski jezik. Drugače je pri mladini, ki živi v tujem svetu in sprejema v solitudo kulturo. Prepričan sem, da je slovenska mladina v Nemčiji v tem oziru na najslabšem. Tu je položaj slovenske mladine, kot sem to omenil že meseca novembra lanskega leta, naravnost obupen. Če tu ne bomo zastavili vseh svojih sil, je ta del slovenskega narodnega tesela za nas izgubljen. Nikakor pa ne morem odobravati mnenja nekaterih, češ, da se za Slovence v Westfaliji ne izplača zapravljati energije. To je brezplodna detetistična politika, s katero ne pridemo nikamor naprej. Najprej je treba storiti svojo dolžnost in potem šele ugotoviti, če je bilo naše delo brez koristi, ali je obrodilo sad.

Izkušnja nas uči, da se mladina ne pridobi samo z lepimi besedami, temveč ji je treba tudi nekaj nuditi. Koliko uspehov bi rodila taka potovanja mladine v domovino, pač ne morem dovolj preценiti. Če bi ti otroci živeli vsaj poldrug mesec na Slovenskem, bi bilo to v jezikovnem oziru več-

jega pomena, kakor če obiskujejo svojo šolo mesece in mesece. Poleg tega bi bila zanje velika moralna opora zavest, da domovina zanje skrbi. Otroci bi na ta način bolj in bolj spoznavali domovino in ne bi imeli le približnih in medlih pojmov o njej.

Treba bi bilo takoj začeti z izvajanjem tega načrta. Zato bi predlagal, naj se osnuje poseben odbor, ki bo vzel v svoje področje vse priprave tega izleta. V tem odboru naj bi bila zastopana razna kulturna društva, zlasti pa naj bi sodelovalo v tem odboru učiteljstvo. Mislim, da bi bilo lahko preskrbeti otrokom brezplačno hrano in stanovanje. Seveda bi morali otroci stanovati v gotovih razdaljah in ne v prevelikih skupinah, sicer bi se utegnili zgoditi, da bi govorili med seboj nemško, ali pa bi se kdo dobil, ki bi se z njimi pogovarjal v nemščini, kar bi bilo gotovo napačno. Treba bi bilo tudi skrbeti, da bi stanovali otroci pri ljudeh, pri katerih bi imeli dobro oskrbo in bi odnesli iz domovine najboljše vtise; sicer bi bil učinek prav obraten od tistega, ki ga hočemo doseči.

Mislim, da bi bilo mogoče doseči pristojo vožnjo po Jugoslaviji. Po posredovanju naših oblasti v inozemstvu pa bi dosegli znižano vožnjo po nemških železnicah. Sredstva za vožnjo bi se dobila na ta način, da bi se organizirala nabiralna akcija. Poskusiti bi bilo treba tudi pri banovini in pri soc. ministru. V skrajnem slučaju pa bi prispeval tudi vsak otrok 10 do 20 RM.

Treba je dobre volje in načrt se bo posrečil. Mladina vam bo hvalečna in bo to zanje pobuda, da bo pozneje, ko doraste, sama pogosto in rada obiskovala Jugoslavijo. Šlibar Tone, izelj. učitelj.

Zgradba prizidka na Golniku

»Politikar« je priobčila članek z naslovom »Antituberkulozni sanatorij na Avali zopet na vidiku«. Pisec zagovarja idejo, da se na Avali zgradi sanatorij, ki naj bo »centar« za protituberkulozno propagando.

Pri tej priliki moramo zopet in zopet opozarjati na to, da obstoja poleg centra tudi periferija in ta je baš na severozapadu. Položaj na tej periferiji je naslednji: Nezadostne plače in splošno obubožanje slojev so glavni vzroki, da se tuberkuloza vedno bolj širi. Posebno uslužbenci državnih železnic so zaradi svoje težke in vsem, vremenskim neprivlačnim izpostavljenosti službe podvrženi obolenju na pljučih. Imamo pa dvoje zdravilišč za zdravljenje tuberkuloze, banovinsko Golnik in državno Topoljšica.

Velik sloves uživa zdravilišče na Golniku, ki ga posejajo bolniki iz vse države in to ne samo zavarovani raznih bolniških blagajin, ampak v veliki meri tudi privatniki. Oskrbnina za člana bolniške blagajne znaša na Golniku 60 Din, ki je z ozirom na zdravljenje zelo nizka. Ni pa kljub temu zmogljiva za železničarja, za katerega sicer plača bolniški fond s pravilnikom odrejeni procent stroškov. Posledica tega je, da morajo revnejši ostati doma, kjer okužijo še ostale.

Da se temu odpmore in ker sta obe zdravilišči prenatrpani, je oblastna skupščina bolniškega fonda v Ljubljani, kar je podpirala tudi oblastna skupščina bolniškega fonda v Zagrebu, sklenila, da se kot najprimernejša rešitev tega vprašanja zida k sanatoriju na Golniku prizidek za člana bolniškega fonda. Akcija za uresničenje tega načrta se je pričela že leta 1929, ko je tudi glavna skupščina bolniškega fonda odobrila za to svrhu znesek 3.000.000 dinarjev. Tudi v poznejših letih je glavna skupščina bolniškega fonda ta sklep obnavljala in ga je minister za promet potrjeval. A glej čudo, vkljub vsem odobritvam in potrditvam v tolikih letih smo tam, kjer smo bili. Pač en korak naprej je bil napravljen šele lansko leto, ko se je kupil svet poleg zdravilišča na Golniku. A naprej ne gre in ne gre. Sigurno je, da ne leži krivda na oblastni upravi bolniškega fonda v Ljubljani. Zakaj se torej sklep glavne skupščine bolniškega fonda ne izvede, je neznano. Razgovori z bansko upravo glede oskrbnine v projektirani dependansi so prišli malodane do zaključka, ter so se pripombe k načrtu pogodbe že poslale centralni upravi bolniškega fonda v Beograd v odobritev. Odgovora še ni.

Izgleda, da naša centrala ni naklonjena periferiji. Vedno se kaj najde, s tem pa mineva leto. Ali je morda na ta način namen dosežen? Naj vendar centrala pove, zakaj se ni toliko let ničesar storilo.

Cena oskrbnine, ki jo zahteva uprava Golnika, vendar ne more biti razlog zavlačevanja, ker je še vedno nižja kakor drugod. Je upoštevamo je način včasih zelo draga zdravljenja (auroterapija), česar drugod nimajo, ali pa se mora posebej plačati. Po računu oblastnega odbora bolniškega fonda v Ljubljani bi se obrestoval vložen kapital skoro po 10%, kar je vendar nad vse povoljno, dasi se pri zdravstvenih institucijah na amortizacijo načelno ne gleda.

Tako se zavlačuje prepotrebna rešitev tega vprašanja na periferiji, a zato se je pojavilo vprašanje zidanja sanatorija na Avali.

Tak je dejanski položaj, ne da bi se spuščali v kritiko tega ali onega. Naša zahteva pa je, da se po tolikih letih nerazumljivega čakanja resno pristopi k zgraditvi dependance na Golniku.

Apeliramo na vso slovensko javnost, da nas v tem boju, ki bi bil nepotreben, če bi bilo povsod dovolj zdravega razumevanja, moralno podpre.

30 let šole na državni meji

Po tridesetih letih počitka in resnega dela človek zasluži en dan počitka, en dan mirnega veselja ob pogledu na preteklost. In če je to delo javno, v korist občestvu, zasluži skromen jubilej.

Te dni, malo po otvoritvi novega šolskega poslopja na Martinjem vrhu, je prebivalstvo tega edinstveno karakterističnega planinskega naselja do zadnjega kotička napolnilo prostorno šolsko sobo. Ne mislim podajati zgodovinskih dejstev in dogodkov, ne slaviti zaslužnih poedincev in ne poročati o poteku jubilejne slavnosti. Rad bi le s te proslave povedal nekaj mnogo važnejšega, kar se tiče bistva našega celotnega narodno kulturnega dela v podeželju, in to v svojem in v imenu tistih idealnih kulturnih delavcev, ki v najsamotnejših hribih žive osamljeni daleč od središč družabnega življenja in nikoli nimajo časa govoriti o svojem poklicnem delu.

Ko sem pogledal te svoje ljudi, zbrane v eno samo družino, sem se začudil nad številnostjo (navadno jih vidim le posamično, nikoli v gruči, tedaj pa so se kakor čudežno nabrali skupaj s sto

strani) in vseh oči so zrle vame kot iz ene duše. Iz teh dobrih oči in rok, ki grebejo po zemlji za bormim koščkom kruha, sije ljubezen do lepega življenja. Ti ljudje si radi trgajo od ust, da le ostane kaj za časopis in knjigo. (Včasih pozno zvečer prisluhnem pod belo zagnjenim okencem: sin čita na glas, družina posluša — o, kako lepo lije v dušo čudovitost tega družinskega sožitja!)

V teku tridesetih let so učitelji prihajali in odhajali. Nekateri so godrnjali nad oblastmi in na tihem stiskali pesti, drugi so resignirano čakali odrešenja, le redki so z veseljem in ljubeznijo do dela prihajali k ljudem. Ljudstvo je občutilo to kot bolečino: kakor da ne zasluži dobrega človeka, ki bi ostal pri njem in se trudil zanj, ki bi nekoliko pozabil nase in postavil interese naroda visoko nad osebne! To zaskrbljeno obmejno ljudstvo, ki bedi na mrtvi straži svoje domovine, hrepeni po moči notranje kulture. To ljudstvo potrebuje vodnika, ki se bo sebi odpovedal in ves živel za narod; učitelja, ki bo stal na braniku in budno gledal v svet za novimi pojavi in vrednotami ter z njimi bogatil svoj narod; človeka, ki bo živa kulturna vez med središčem in podeželjem, da bo deležna vsak čas novih sadov kulture; pionirja, ki bo znal in zmogel premostiti vse vrzeli in ovire; prijatelja in svetlovalca v težkih dneh, ki bo s trpečimi delili bridkosti v borbi za obstanek; na površju živčnega človeka, sanjajočega o družbi in udobju, ki ima čut samo za sebe, za resnično socialno delo pa mu je malo mar in se spričo nepopolnosti razmer omejuje zgolj na suho službeno dolžnost, ustvarjajoč prepad med ljudstvom in seboj — ampak človeka z dobro razumevajočo dušo, ki bo z ljudstvom eno in mu bo dala za blagor občestva življenjski cilj in apostolat. Tak učitelj ni tujec med svojimi ljudmi. Narod plačuje za najboljšim, kar ima: z ljubeznijo. In takega učitelja si ljudstvo vzame v srce, to pa je najlepši in najdragocenejši dar in najpravičnejše plačilo. Takih učiteljev, ki se ne bodo bali hribovskih razmer in žrtvovanja, nam je vprav danes najbolj treba. To je čutilo naše ljudstvo istočasno s menoj in s to zavestjo smo slavili svoj jubilej na državni meji.

Ivo Lampič.

Za cesto Vransko-Lipa-Zadrebka dolina

Že skoraj štirideset let so stare želje prebivalcev Zgornje in Spodnje savinske doline, da bi dosegli med obema dolinama najkrajšo zvezo preko Lipe. Neštetoletna je s to cesto vršila različna volilna agitacija med prebivalci obeh dolin, toda vedno je ostalo vse pri starem in stvar se ni premaknila z mrtve točke nikamor naprej. Sedaj se pa nadejamo, da smo končno vendarle prišli z mrtve točke in storili prvi korak k uresničenju dolgoletnih želj. G. ban dr. Natlačen je namreč z odlokom z dne 29. decembra 1936 odobril načrte in proračun za gradnjo te nujno potrebne ceste. Predmetna komunikacija je zaenkrat mišljena kot banovinska cesta II. reda odnosno kot občinska subvencionirana cesta in bi vezala državno cesto Ljubljana-Maribor z banovinsko cesto I. reda Trzin-Kamnik-Gornji grad-Rečica ob Savinji—Letuš. Kot vezna proga bo nad vse važna.

ker bo s tem skrajšana zveza med Vranskim kolom in Zadrebko dolino za celih 22 km. Ravno tako pa bo neprecenljive važnosti za Gornjo savinjsko dolino, zlasti v zimskem času, ko obstoječa cesta Gornji grad—Kamnik zaradi vzpetega terena čez Črničev v višino 1073 m za promet s tovori in avtomobili sploh ni uporabna in se mora vsled tega promet proti Ljubljani v tem času usmeriti preko Rečice, Braslovč in Vranskega, s čemer se proga podaljša za približno 40 km. To dejstvo že samo dovolj jasno utemeljuje nujno potrebo nove ceste Vransko—Zadrebka dolina—Gornji grad. Nič manj važna pa bo nova cesta tudi v pogledu tujanskega prometa. Saj sta Zgornja in Spodnja savinjska dolina zelo važni tujkoprometni točki, zlasti Gornji grad s Solčavo in Logarsko dolino. Ves promet iz Ljubljane in Celja bi bil usmerjen v veliki meri na to cesto kot najkrajšo in tudi krajevno lepo in zanimivo. Nameravana cesta je pa zlasti veljavna iz gospodarskih ozirov. Saj bodo z njeno uresničitvijo ob njej ležeči in sedaj neizkoriščeni gozdovi pridobili znatno na vrednosti, dočim so zdaj brez prepotrebne cestne zveze skoraj brez vrednosti. S tem bo zelo pomagano mnogim lastnikom gozdov. Če hočemo še socialne vidike, ki jih je v sedanjih težkih časih treba na prvem mestu upoštevati, je graditev nameravane ceste res nujno potrebna, ker bi se ob enem zaposlilo precejšnje število brezposelnih domačinov in bi stroški v pretežni meri šli za delavske mezde, dočim je gradbeni material na licu mesta na razpolago.

Zato prebivalstvo trdno upa, da bodo vsi mero-dajni činitelji čimprej ukrenili vse potrebno, da se bo gradnja ceste kmalu začela in ne bo zopet vse običajno na mrtvi točki. Prosimo kr. bansko upravo, da posveti tej stvari svojo pozornost, saj v našem kotu dozdaj še sploh ni bilo nobenih javnih del in bo to prvo večje javno delo.

Pokaži svoje zobe, mala Eva!

Glej, kako so zdravi in beli po Chlorodontu. Vse moderne matere vedo, da je treba mlečne zobe skrbno negovati, če hočemo, da postanejo trajni zobje zdravi in močni. Mat, daj svojemu otroku zobne paste Chlorodont, ki je s svojim mikroskopsko finim čistilnim jedrom in prijetnim okusom posebno otrokom primerna za nego zob. Peneči ali ne peneči se Chlorodont, obe kvaliteti sta enako dobri. Domači proizvod.

Chlorodont

Za hidrotehnični laboratorij

Pred kratkim se je vršil občni zbor »Društva za zgradbo hidrotehničnega laboratorija v Ljubljani«, ki je pred leti kot privatna ustanova prevzelo nase veliko breme, zagotoviti našemu mlademu tehničnemu in znanstvenemu naraščaju prepotrebni znanstveni zavod, širokim gospodarskim krogom pa enako potrebno znanstveno preizkuševališče naših vodnih zgradb vseh vrst. Privatna podjetnost je tako dala pobudo, da se je važno vprašanje, ki spada v okvir javnih del naših oblasti sploh otelo pozabi. Marljivim organizatorjem društva je res v razmeroma kratkem času uspelo, da so z izredno skromnimi sredstvi, ki bi marsikje drugod niti najmanj ne zadostovala, vendarle dosegli uresničenje vsaj zasilnega programa svojih del — hidravlični provizorij, ki je bil nedavno izročen svojemu namenu in univerzi v last in uporabo za šolske namene. Provizorij pa ne sme pomeniti končen uspeh začrtanih načrtov, ki niso tako obširni, da se ne bi dali uresničiti, niti niso pretirani v zahtevah, so pa v vsem svojem obsegu edino primerni resničnim potrebam naše domovine. Ze otvoritev provizorija, občni zbor društva, ki skrbi za zgradbo popolnega hidrotehničnega laboratorija pa še posebej, sta pomenila le manifestacijo neomajne volje, da vztrajajo vsi dosežani delavci na začrtani poti — do popolnega hidrotehničnega laboratorija. — Vsem, tudi najvplivnejšim činiteljem v našem javnem življenju, ki so že ob ustanovitvi društva zahtevali najprej vidne uspehe in šele potem obljubili pomoč, je sedanjí prvi uspeh naporov privatne podjetnosti že zadosten dokaz resnosti stremljenja društva in naše univerze, da bodo sedaj tudi oni z resničnim razumevanjem podprli započeto delo, da bomo že skoraj tudi mi prestali biti redka izjema med državami, ki še nimajo tega preprostega znanstvenega zavoda. V okviru programa za celotno tehniko je sedaj postel hidrotehnični laboratorij ostalim zahtevam enakovredno utemeljena postavka.

Občni zbor gornjega društva je v ostalem potekal zelo etvarno in je prikazal vse delo društva in akademsko resni luči. Vodil ga je zaslužni predsednik generalni inšpektor inž. Sbrizaj, ki je bil tudi ponovno izvoljen na odgovorno vodilno mesto. Tajnik inž. Kotušek in blagajnik inž. Eleršek sta poleg predsednika izčrpno orisala vse notranje in denarno poslovanje društva. Imenoma se je občni zbor oddolžil z zahvalo vsem dobrotnikom društva, ki so bili nato soglasno izvoljeni za ustanovne oziroma podporne člane, po višini poklonjenih prispevkov (10 ozirov. vsaj 1000 dinarjev). So to: univ. prof. inž. Znidaršič, Stavbna d. d. ki je dala tudi prostore za provizorij na razpolago, mestna občina in banska uprava; podporni pa TPD, inž. Dedek, V. Majdič, Kranj, občini Celje in Kranj ter društvo za nabiranje univ. zaklada.

Kakor znano je naredil vse načrte za hidrotehnični laboratorij in za provizorij univ. asist. inž. Goljevšek, ki je tudi obširneje poročal o dosedanjih tehničnih delih. Predvideni stroški za celoten laboratorij so 3 milij. 100 tisoč din. — Za provizorij pa se je porabilo z največjim varčevanjem in poštenostjo pri vsem delu le 125.000 din. Sedaj se že oglašajo gospodarski interese, ki bi jim celoten laboratorij že mogel uspešno služiti za preizkuševališče važnih vodogradnih naprav, ki so v načrtih javnih oblasti in bi se mogel tako neposredno tudi že s te strani primerno izkoriščati. Zato je nujno, da se na začrtani poti vztraja in je tudi akad. mladina v Akad. akciji po svojem zastopniku cand. inž. Čiuhli obljubila tudi v naprej svoje sodelovanje. — Občnega zbora so se udeležili med drugim univ. prof. inž. Znidaršič, za dekana in kot predstojnik vodnega, univ. prof. inž. Lobe pa strojnega oddelka, za Stavbno d. d. inž. Umek, za MOL inž. Pogačnik, za akad. klub gradbenikov pa preds. cand. inž. Boltežar.

Regulacijski načrt Maribora in okolice Komisijska razprava — Okoliške občine hočejo svobodno graditi

V sredo popoldne so se pričele v Mariboru komisijske razprave o regulacijskem načrtu za Maribor in okolico, ki ga je izdelal na podlagi novega gradbenega zakona mariborski gradbeni odbor. Proti temu programu so se pritožile okoliške občine in zasebniki na bansko upravo, ki je sedaj, preden odpošlje program v potrditev ministrstvu, odredila komisijsko razpravo na licu mesta, da se upravičenost pritožb ugotovi. V sredo se je vršila na mestnem načelnstvu plenarna razprava, katero je vodil okrajni glavar za Maribor desni breg g. dr. Šiška, navzoči pa so bili zastopnik banske uprave inž. arh. Černivec, vodja gradbenega razdelka v Mariboru inž. Vanek, nekaj časa mestni podžupan Zebot, predstavnik gradbenega urada ravnatelj inž. Baran in inž. arh. Černigoj ter župani okoliških občin min. v p. Vesenjak iz Košakov, Stržina iz Pobrežja, Kaloh iz Studencev ter Pristovnik iz Radvanja. Poleg županov so prisostvovali razpravi tudi nekateri občinski svetniki in občinski delovodje. Podžupan Zebot je po otvoritvi pozdravil vse v imenu župana dr. Juvana ter je izrazil željo, da bi se vse sporne točke rešile sporazumno med mestom in okolico. Inž. Černivec in inž. Baran sta nato obrazložila splošne določbe novega gradbenega zakona, inž. Baran pa še posebej gradbeni program za Maribor in okolico. V imenu predstavnikov okolice je povzel besedo min. v p. Vesenjak, ki je dokazoval, da predloženi gradbeni program favorizira mesto na škodo okolice, katero zavira v njenem gradbenem razvoju in v njenem finančnem gospodarstvu. Najlepše predele okolice in najlepša stavbišča rezervira program za zaščitne pasove ali za širši gradbeni okoliš ter s tem globoko posega v pravice zasebne lastnine. Ovira tudi naseljevanje industrije v okoliških občinah, s čemer so občine finančno močno prizadete. Predstavniki posameznih občin so nato podali svoje zahteve z ozirom na občine. Košaki zahtevajo, da se izvzame njihovo področje iz zaščitnega pasu in da se dovoli zidanje in parcelacija v Ribniškem selu ter v Petrovem selu pod Kalvarijo. Pobrežje zahteva, da se vnese v ožji gradbeni okoliš ves predel zapadno od

Vrtno ulice, Studence so predvsem proti postavitvi centralnega pokopališča pod Pekersko goro, zahtevajo naselitev industrije ter odpravo zaščitnega pasu. Radvanje pa zahteva možnost širjenja v smeri proti mestu, ki je sedaj z zaščitnim pasom onemogočena. Po teh izjavah je bila seja komisije zaključena. V četrtek pa se je podala komisija na teren ter je začela ob 8. z razpravami v občini Košaki. Ogledala si je sporne kraje in ugotovila občinske in zasebne interese. Popoldne je nadaljevala z razpravo v Pobrežju, v petek pa v Studencih in Radvanju.

Fantovske duhovne vaje

bodo v Ljubljani v dneh 16.—19. marca po tem sporedu: za okraje Sv. Peter, Kodeljevo, Moste in Hrušico v kapelici Salezijanskega mladinskega doma na Kodeljevem. Za frančiškanski, stolni okraj, Sv. Jakob, Trnovo v Križankah. Za kolodvorski okraj, Sv. Kristof in Šiško pri Sv. Kristofu. Na Kodeljevem bo pridigal g. župnik Alojzij Košmerlj, v Križankah g. župnik Janko Cegnar, pri Sv. Kristofu g. p. Kazimir Zakrajšek. Pridige bodo ob 8 zvečer in sicer v torek, sredo in četrtek. V petek na praznik sv. Jožefa pa naj bi fantje pristopili, vsak v svoji župniji, k skupnemu sv. obhajilu. — Zveza fantovskih odsekov, okrožje Ljubljana.

— Pri težki stolici napetosti, glavobolu vsled naprtja očisti ena do dve časi naravne »Franz-Josefove« grenke vode prebavne organe. »Franz-Josefovo« vodo lahko jemljejo tudi bolniki, ki leže, in jo imajo za dobro.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15485, 25. V. 35.

† Janez Levec

prvi upravitelj ljubljanske pomožne šole.

Ko je leta 1936 ljubljanska pomožna šola praznovala svoj srebrni jubilej, je bil njen prvi upravitelj Janez Levec za svoja visoka leta še pri meroma čil in se je z vnuemo udeleževal razgovorov, kadar smo ga obiskovali, in se tudi vidno zanimal za potek priprav. Vendar sta mu sluh in vid zelo hitro pešala. Slab je od dne do dne, v skrbi sester pa se je kljub temu kar dobro počutil in moramo reči, da je nepričakovano hitro umrl.

Ljubljanska pomožna šola je imela v njem zelo razumnega in uvidnega upravitelja od leta 1911, t. j. od svoje ustanovitve, do 3. oktobra 1924, ko je stopil v pokoj. Dasi je bil v začetku vaje sam na splošne predpise glede šolstva, ki veljajo za osnovne šole, se je kmalu zelo temeljito poglubil v posebne zahteve, ki jih ima pomožna šola na delo svojega učiteljstva. Uvidel je vedno bolj potrebo individualnega pouka, njegove nazoritosti in strnjivosti, zlasti pa poudarka delavnega principa v vsem delu in je že tedaj kar dobro razumel delavno šolo, ki se je šele pozneje in le počasi razvijala, dočim jo je pomožnošolski pouk gojil že od vsega početka. Dasi je bilo učiteljstva tedaj na pomožni šoli le malo, mu ni bilo škoda časa za posebne konference z njim, da se je na teh konferencah do potankosti porazgovoril o vsem delu in je iz svojih praktičnih izkušenj dal marsikateri koristen nasvet.

Ko je uvidel, da za delo na pomožni šoli ne zadošča le povprečna izobrazba, se je z vso vnuemo lotil podrobnejšega študija fiziologije, psihologije in po tologije, kar mu je posebno dobro služilo potem, ko je leta 1920 postal član izpraševalne komisije pri izpitih učiteljev za pomožne šole.

Že od prej pa je znano, da se je kot posebno darovit lepopisec vsepovsod zanimal in trudil za čim pravilnejši pouk v lepopisu. Na podlagi fiziološkega študija je izdal znane »Lepopisne vaje«, ki so v polpretekli dobi povsem izpremenile pouk v lepopisu. Dočim se je prej v šoli gledalo le na to, da je otrok črke takorekoč slikal, pa najsi je to trajalo, kakor dolgo je bilo, je Levec zahteval pogumne in krepke poteze kot prvi pogoj za lepo pismo. Vedno večji je bil krog njegovih tozadevnih pristašev vse doletel, dokler se ni pojavilo novo stremljenje v obliki delavne šole. Saj vemo, da ta ne gleda na čim boljše in ličnejše izdelke pisanja, ampak vse bolj na pravilno sodelovanje pri celotnem pouku. Vendar se mnogoteri učitelji še in še zateka k tem vajam, da oblikuje in ogladi nelepo pisavo prav s temi vajami.

Leta 1935 je Janez Levec praznoval 80 letnico svojega življenja v krogu svojih ožjih prijateljev. Še ne polni dve leti potem pa je dne 8. marca t. l. mirno v Gospodu zaspal.

Z njim je izstopil iz ljubljanskega učiteljskega kroga markanten zastopnik one stare štruje, ki se ni dala utesniti v zahteve tako zvanih starih časov, ampak je s pravilnim stremljenjem slovenskega učitelja iz poznejših in današnjih časov znal slediti vsem vsakokratnim zahtevam.

Ljubljanska pomožna šola se s hvaležnostjo spominja Janeza Leveca kot prvega svojega upravitelja, ki ji je do zadnjega ohranil svoje simpatije in naklonjenost.

Naj počiva v miru!

— Pri zaprtju motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenačice.

Drobne novice

Občni zbor SPD

Ljubljana, 12. marca.

Snoči je bil v dvorani Delavske zbornice občni zbor osrednjega društva Slovenskega planinskega društva. Udeležilo se ga je prav lepo število članstva. Občni zbor je vodil predsednik dr. Pretnar, ki je pozdravil predvsem zastopnike, tako predsednika Zveze za tujski promet načelnika dr. Marna in ravnatelja dr. Žižka, zastopnika mestne občine in mestnega župana inspektorja prof. Westra, zastopnika vojaških oblasti stolnika Dušana Milakoviča in poročnika Kršanca, zastopnika železniških oblasti inspektorja Petka, zastopnika Zimsko-sportne zveze dr. Berceta ter zastopnike raznih drugih planinskih društev. Sporočil je pozdrave zadržanega častnega predsednika dr. Tomiška. Predlagal je udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II. ter pozdravne brzojavke ministrom dr. Korošcu, dr. Vrbančiču, dr. Rogiču, banu dr. Natlačenju in pomočniku bana dr. Majnu.

V predsedstvenem poročilu je predsednik naglašal zlasti veliko delo, ki si ga je društvo naredilo v preteklem letu za Dom na Komni, ki se bo tudi v gospodarskem oziru obnesel. Navajal je tudi razna dela v drugih planinskih kočah in po potrebi raznih planinskih cest, ki so potrebne za napredek našega planinstva in boljšega prometa v planinah.

Izvelek iz poročila odbora smo priobčili že v včerajšnji številki. Tajniško poročilo je podal dr. Brilej, blagajniško pa g. Marselj. Proračun za prihodnje leto znaša 480.000 Din. Blagajnik je ugotovil, da je obisk naših planin in planinskih koč v lanskem letu nekoliko nazadoval.

Pri volitvah je bil izvoljen ves stari odbor z izjemo g. Kajzela in g. Držaja, mesto katerih sta bila izvoljena na novo dr. Novak in ing. Avčin. Oba odstopivša odbornika sta odstopila zaradi preobremenjenosti, oziroma oddaljenosti od centrale SPD. Občni zbor je potekel v popolnem soglasju.

Pomladne
novosti
za damo
in gospoda

Manufaktura

SOUVAN

Koledar

Sobota, 13. marca: Teodora, mučenica; Kristina, devica mučenica.

Novi grobovi

† V Travniku je umrl P. Vladimir Grahli, duhovnik D. I. Rojen v Stanjelu na Krasu iz učiteljske družine, je bil med vojsko legionar, pozneje okrajni sodnik v Bački Topoli. Pri Materi božji na Brezjah je začel, da ga Bog kliče k popolnemu življenju. Napravil je duhovne vaje in o božiču 1924. postal jezuit. Pred dvema letoma je imel svojo novo mašo v Travniku. Tam je kot profesor poučeval telovadbo in leporejske. Delal je do zadnjega vzgledno in v čast redovniški družbi in domovini. Na prvi petek pa je hitro za gripo umrl, previden s sv. zakramenti star 42 let. Sošolcem, tovarišem in prijateljem naj bo priporočen v pobožen spomin.

Osebnosti

== Diplomirani == so bili na pravni fakulteti univerze v Ljubljani gg.: Škerjanec Albin, Rozman Pavel in Miklič Rado, vsi iz Ljubljane. Čestitamo!
== G. dr. Ivan Belle == je vpisan v imenik odvetnikov s sedežem v Celju.

je vzrok mnogim boleznim. 2—3
ARTIN — DRAŽEJE Dr. WANDERA.
vzete zvečer, omogočijo zjutraj lahko izpraznjenje. Dobivajo se v vseh lekarnah v skatljah po 12 dražej Din 8— in v vrečkah po 2 dražej Din 1'50.
Ogl. reg. pod 5, br. 7724/34.

— Kmečki tabor bo pod okriljem okrajne Kmečke zveze za Meziško dolino v nedeljo, dne 14. marca 1937 ob pol 12 dopoldne na trgu v Guštanju. Govorijo: Kotnik Beno, kmet v Podkrajju, Brodar Janez, načelnik Kmečke zveze, Martelanc Karol, okrajni kmetijski referent, Kugovnik Jurij, član banskega sveta, Vrhnjak Ivan, kmet in župan v Pamečah. Tabor bo ob vsakem vremenu. Dolžnost slehernega kmeta je, da se tabora udeleži!

— Ljubljanska radio postaja bo v nedeljo 14. t. m. ob 12.45 prenašala iz Belgrade predavanje generalnega ravnatelja državnih monopolov Djordja Rašića o pomenu državnih monopolov za vse in vsakogar od nas, nakar opozarjamo cenjene poslušalce naše brezžične postaje.

— Živinski in kramarski sejem v Sp. Gorjah bo dne 20. marca.

— Statistika ljubljanskega okrožnega sodišča. Pod okoliš ljubljanskega okrožnega sodišča spada 13 okrajnih sodišč. Pri vseh okrajnih sodiščih je bilo lani potrjenih na raznih listinah in pogodbah 5400 podpisov, predlaskim 5009. V Ljubljani sami nad polovico. Tudi zemljiškoknjižni uradi izkazujejo za lani večje število vlog, namreč 21.078, predlaskim pa 18.737. Pri vseh sodiščih je bilo izvršenih prav mnogo prenosov lastninske pravice in tudi hipotek je bilo izredno veliko vključenih. Cenijo, da se je izvedla intubulacija raznih posojil za okoli 150 milijonov pri vseh okrajnih sodiščih, spadajočih pod ljubljansko okrožno sodišče.

— Vremenska napoved: Evropa: Depresija nad Britanskimi otoki je zajela vse evropski kontinent. Oblačno vreme tu in tam. Sneži v Skandinaviji in območju Baltičkega morja. Visok pritisk z nekoliko vedrim vremenom vlada v vzhodni Evropi in na jugu Balkanskega polotoka. — Jugo-

slavija: Oblačno na zahodu, deloma oblaka v vzhodnih delih kraljevine. Močan široko piha na Primorju. Temperatura se je znižala v vardarski banovini, a zvišala v ostalih krajih. Najnižja je za beležena v Zaječaru —1, najvišja pa v Mostarju +16 stopinj. — Napoved za danes: Oblačno po vsej kraljevini. Temperatura se bo zvišala.

— Prepovedan tisk. Službene novice št. 54 objavljajo, da je državno pravdnstvo v Zagrebu prepovedalo prodajati in razširjati št. 5 tiskopisa »Narodni val«, ki izhaja v Zagrebu in letak z naslovom »Viječanja izvršnega odbora SDS 24. i 25. januara 1937«, ki je bil tiskan v tiskarni »Grafika« v Zagrebu.

Solnce v dožah

Krepak mozeg iz naravno-dozorelega ječmena, krepak, grenkosladak in okusen to je

BIOMALZ

Poskusna doza Din 12'30 v lekarnah.

— Velik naval na dražbo. V sobi št. 16 okrajnega sodišča v Ljubljani se je včeraj vršila sodna javna dražba obsežnega posestva v Črnučah, ki je last Frana Jerka, posestnika in pečarja. Dražbo je predlagala družba Brown & Boveri zaradi terjatve okoli 43.000 Din. Na dražbo sta prišli 2 hiši št. 4 in 10 v Črnučah, kakor tudi pečarna s strojnico in raznimi stroji, dalje prav mnogo zemljiških parcel, tako njiv, travnikov in gozdov. Celokupno posestvo z vsemi pritliklinami je bilo cenjeno na 907.391 Din, najmanjši ponudek je znašal 604.907 dinarjev. Za to dražbo je bilo veliko zanimanje, zlasti med tamošnjimi posestniki, pa je prišlo k dražbi do 50 interesentov za posamezne zemljiške parcele. V dražbenih pogojih je bilo določeno, da se najprej proda vse posestvo v celoti. V slučaju, da ne bi bilo primernega ponudnika, pa bi se posestvo prodajalo po posameznih skupinah. Celotno posestvo je združila Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice za okoli 676.000 Din.

— Nova knjiga: Kristus v cerkvi, ki jo je spisal univ. prof. dr. Franc Grivec je izšla v založništvu Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani in velja nevezana 52 Din, vezana v platno 60 Din.

— Kalingerjeve pesmi. Koncem l. 1936 je izšla zbirka, obsegajoča 10 cerkvenih pesmi skladatelja Ferd. Kalinger-ja. Razen ene (postne) so vse prirejene za mešan zbor, nekatere od teh hkrati tudi za moški zbor. Opozarjamo sedaj zlasti na velikonočno pesem in na 4 Marijine (dve od teh sta majniški). Besedilo pri 7 pesmih je čisto novo, pri treh pa sicer staro, a splošno nepoznano, kar daje dosti večjo vrednost celi zbirki, ki jo je priredil St. Premrl, izdal pa Viktor Cadež, župnik v Mekinjah pri Kamniku. Vse pesmi so zelo hvaležne za izvajanje vsled ljubke melodioznosti in pristrčnosti. Zbirka (samo partitura po 8 Din) se dobi v Jugoslov. knjigarni v Ljubljani, v Knjigarni sv. Cirila v Mariboru, pri Slomškovi prodajni zadrugi v Celju in pri založniku.

— Vid vaših oči si obvarujete le z optično čistimi brušeniimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Z. a j e u, izprašanemu optiku, Stari trg 9, Ljubljana.

— Preproge perzijske in bosanske za jedilnice od 125 Din mesečno, za spalnice (3 komadi, garnitura) od 100 Din mesečno. Velika izbira na razstavi Državne tkalnice, Selenburgova 7-II. Velika izbira samo do 15. t. m.

— PRI RAZPOKANI KOZI. ozeblinah. lišajih in izpuščajih čudovito deluje »OBLAKOVO KAMILICNO MAZILCO«.

Ljubljana

13. marca 1936.

Gledališče

Drama: Sobota, 13. marca: Simfonija 1937. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol. — Nedelja, 14. marca: Ob 15. Repetov. Mladinska predstava. Globoko znižane cene od 14 do 2 Din. Ob 20.: Dr. Izven. — Ponedeljek, 15. marca: Zaprtlo.

Opera: Sobota, 13. marca: Ero z onega sveta. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol. — Nedelja, 14. marca: Ob 15. Traviata. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol. Ob 20. Navihanka. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol. — Ponedeljek, dne 15. marca: Zaprtlo.

Ljudski oder

Igro o izgubljenem sinu ponovi Ljudski oder na Jožefovo 19. marca ob 5 popoldne v frančiškanski dvorani. Prvi dve predstavi sta zelo uspešni, zato si pravčasno rezervirajte vstopnice, ki se dobijo v pisarni Pax et Bonum v frančiškanski pasaži.

Predavanja

Filozofsko društvo v Ljubljani bo imelo drevi ob 6 v predavalnici mineraloškega instituta svoje šesto predavanje. Predaval bo vseuč. prof. dr. Šerko Alfred: Psihologija psihoz.

Prireditve in zabave

Fantovski odseki ljubljanskih in okoljskih prosvetnih društev pripravljajo skupno fantovsko akademijo, ki bo na praznik sv. Jožefa ob pol 11. dopoldne v frančiškanski dvorani. Na sporedu so orkestralne, pevске, recitacijske, simbolične in druge točke. Predprodaja vstopnice je v pisarni »Pax et bonum« v frančiškanski pasaži.

Družabni večer oficirjev ljubljanske garnizije bo 13. t. m. ob 21. v veliki dvorani hotela Miklič. Vsi aktivni in rezervni oficirji z družinami najviljudneje vabljene. Obleda poljubna!

Nastop glasbenega otroškega vrta šole Glasbene Matice ljubljanske bo v ponedeljek, dne 15. t. m. ob 8. t. m. v mali filharmonični dvorani. V tem propagandnem tednu, ki se vrši pod naslovom »Učite se glasbe, bomo imeli štiri produkcije. Poleg zgoraj navedene še v torek in sredo produkcije šole Glasbene Matice, v četrtek pa produkcije drž. konservatorija. Te tri produkcije se pa vrše v veliki filharmonični dvorani ob 8. t. m. zvečer. Pred začetkom sporeda vsake produkcije bo kratek pomemben nagovor, odnosno predavanje, ki jih imajo člani učiteljskih zborov naših glasbenih zavodov. Natančni spored se dobe v knjigarni Glasbene Matice po 3 Din. Spored velja obenem kot vstopnica.

Sestanki

Jegličevci! V torek, dne 16. t. m. ob 20. v dvorani Rokodelskega doma družabni sestanek ljubljanskega kluba. Na dnevnem redu je predavanje »Naša univerza«, nakar sledijo primerjalna poročila tovarišev o drugih univerzah.

Pevci — člani fantovskih odsekov. Drevi ob 8. bo skupna vaja v telovadnici Vzajemne zavarovalnice.

Naše dijaštvo

Drevi ob 6. in v nedeljo ob 10. pevska vaja za akademsko službo božjo pri oo. frančiškanih v nedeljo ob 11. Zaradi praznika sv. Jožefa se vaja prične brez običajne akademske četrti. Vabljeni vsi pevci in pevke!

Kino

Kino Kodeljevo — tel. 31-62. Danes ob 20. dva sporeda: »Nesrečniki« (Les Misérables) po romanu Viktorja Hugoja in Buck Jones »Dva nasprotnika«.

Kino Vič predvaja drevi ob pol 9. komedijo »Zenitovanjsko potovanje«.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa c. 41, mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

1 Maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob pol sedmih.

1 Obisk cerkve Božjega groba v Stepanji vasi je tudi v letošnjem postnem času dokaj številčen, ipak ne tako znan kakor pred leti. Mnogo je bilo temu krivo dozdaj tudi slabo vreme. Najštevilnejši je obisk cvetni in veliki teden.

1 Družba sv. Elizabete v Ljubljani. Vabilo za občni zbor Družbe sv. Elizabete za ljubljansko škofijo, ki bo v nedeljo, 14. marca, ob pol 5 popoldne v Marijanišču (gledališka dvorana) s sporedom: 1. Nagovor predsedstva. 2. Branje zapisnika lanskega obnega zboru. 3. Poročilo tajnice. 4. Poročilo blagajničarke. 5. Slučajnosti. Pred občnim zborom bodo ob 4 popoldne v marijaniški kapeli litanije z blagoslovom. Vabilo se vse delavne članice vseh konferenc, da se obnega zboru gotovo udeležijo, iskreno pa so vabljeni tudi vsi dobrotniki in dobrotnice družbe, kakor prijatelji karitativnega gibanja.

1 O bratski Bolgariji in o pomenu zavezniškega pakta je govoril v četrtek zvečer v dvorani Trgovske zbornice naš gost minister g. Kazasov. Po uvodnih besedah predsednika jugoslovanske bolgarske lige g. Pustoslavca je g. minister v globoko občutenem govoru podal sliko današnje Bolgarije, njene miselnosti in njenega duhovnega razvoja, ki je po kratki dobi notranje neuravnovesnosti povzročil, da so se odnosi med bratskima državama temeljito izboljšali. Primerjajoč duševnost bolgarskega in srbskega naroda je govornik ugotovil, da bi se v bratskem sožitju mogli obe psihi zlititi v novo in močno psihološko formacijo. Povdarjal je, da je prijateljski pakt v bolgarskem narodu našel razumevanje in privedel do cilja davno željo pokojnega kralja Aleksandra in carja Borisa, ki sta v nesrečnem 1934 letu položila temelj današnjemu dejstvu. Z željo, da bi današnji dnevi notranje povezali oba naroda in ju spodbudili h kulturni in nacionalni evoluciji, je govornik zaključil svoj govor in žel toplo priznanje.

1 Brezposelnost trnovskega okraja se naprošajo, da se zglaše v nedeljo, 14. t. m. v Prosvetnem domu, Karunova 14, od 10 do 12 dopoldne v svrhu ureditve statistike brezposelnosti tega okraja.

1 Ogenj na Sv. Petra cesti. V hiši zdravnika dr. Volavskega na Sv. Petra štev. 8 je pričelo včeraj ob pol 5 zjutraj goreti. Ogenj so opazili najprej iz Alojzijevega na drugi strani Ljubljane, odkoder so obvestili gasilsko postajo. Gasilci so odhiteli tja z motorno brizgalno in s tremiskim avtom, pa so ogenj pogasili z ročnimi brizgalnami. Pogorelo je leseno ostrešje hiše. Škoda znaša več tisoč dinarjev. Nevarnost je bila, da se požar razširi na vso hišo in na sosedna poslopja, kar pa so gasilci takoj preprečili.

1 Huda ploha nad Ljubljano. Sušec je letos zelo vihrav. Tudi 40 mučeniki, ki so bili 10. t. m., nam niso obetali lepšega vremena. Vsak dan dežuje. Marec je še doslej mnogo deževnejši, kot pa januar. Do včeraj je padlo že nad 100 m/m dežja. Tako deževen marec je bil leta 1934, ko je bilo v Ljubljani zaznamovano 205 m/m padavin. Marec pa je bil zadnji dve leti prav lep. Včeraj okoli 10. pa se je vtila nad Ljubljano silovita ploha, ki je trajala le par minut. Sledil je nato poveljen dež. Stanje ljubljance je drugače v splošnem neizpremenjeno. Nikjer še ni prestopila bregov. Ljubljana je včeraj pri fužinah zaznamovala vodno stanje 470 m/m, pred dnevi pa 5 m/m. Nevarnosti za hujšo povodenj se ni.

1 Ljubljana brez morskih rib. Na gornjem Jadranu divja te dni silen vihar. Zato je včeraj dovoz morskih rib na petkov ribji trg popolnoma izostal. Gospodinje so povpraševale po sardelah, a noben prodajalec ni mogel z njimi postreči. Prvič pa so se na trgu prodajale nasoljene sardele v sodčkih. Za 1 Din 2 sardeli. Pravijo, da so še boljše kot slaniki. Na trgu so bili na prodaj edino cipli po 28 Din in pasare po 40 Din kg. Cene sladkovodnih ribam so bile v glavnem neizpremenjene. Zive postvri 40 Din, škuhe žive 22 Din in karpi 16 Din kg. Izredno mnogo je bilo na trgu žabjih krakov, kar v dveh dolgih vrstah. Slabši kraki so bili 4 komadi za 1 Din, boljši pa 3. Postni čas je sezona za ribe, a včeraj je bila kupčija srednja.

Jesenice

V nedeljo, dne 14. t. m. ob 8 se daruje v župni cerkvi na Jesenicah sv. maša-zadušnica za pokojne Lojzeta Bratuža. Meščani, počastite spomin narodnega mučenika!

Kino Krokov dom predvaja danes ob 20. film v nemškem jeziku »Bengali« po romanu angleškega majorja. V glavnih vlogah Gary Cooper, Richard Cromvel l. dr.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Za posestnike domačih vrtov je prišel čas, da začno razmišljati o pripravljalnih delih za domači vrtiček. Niso to prazne skrbi. Vsak skuša pravčasno pripraviti zemljo, pregledati orodje in določiti kaj bo usadil oziroma posejal, da bo njegov vrtiček najlepši. Teh skrbi ga bo rešila v veliki meri knjiga iz katere bo črpal razne praktične nasvete in navodila, ki mu bodo pri delu na vrtu dobrodošli. To je knjiga: **Domači vrt**. Praktičen navod, kako ga uredimo, obdelujemo in krasi. Priredil M. Humeč, 2. predelana in pomnožena izdaja s 102 slikami med besedilom in 2 barvnimi podobama. Cena nevezani knjigi 42 Din, vez. 54 Din. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — 1931 — Danes, ko ima že skoro vsaka hiša vrtiček za najpotrebnejšo zelenjad in cvetlice, je prav, da opozorimo na knjigo, ki bo vsakemu posestniku domačih vrtov dobrodošla, da si bo znal svoj vrt praktično urediti in obdelovati. Tu najde navodilo, kako vrt uredi, obdeluje, krasi, kakšna naj bo zemlja, gnoj, orodje, katere so glavna vrtarska dela itd. Dalje opisuje vse vrste zelenjadi, ki naj jih goji, kaspunice, listnato zelenjad, korenasto zelenjad, stročnice, čebulnice, dišeča zeljša, paradižniki, paprike itd. Posebno poglavje tvori cvetlice, vrtno in sobne. Knjigo vsakomur toplo priporočamo.

Maribor

m 11. redni občni zbor Trgovske in obrtniške bolnišne blagajne v Mariboru. Vodil ga je dolgoletni predsednik Vilko Weigl, vsa poročila pa je podal marljivi tajnik Franjo Znidarčič, ki ima veliko zaslug, da se ustanova tako lepo razvija. Izporočil posnemamo, da je izplačala ustanova v teku svojega obstoja za razne račune zdravnikov, zdravil, bolnišnice, klinike in sanatorije skupno 1.332.608 Din za svoje člane. Ustanova sprejema člane v tri kategorije. Skupine se delijo po višinah prispevkov in sicer je treba plačevati za I. skupino Din 65, za II. Din 45 in III. Din 25 mesečno. Na ta način je omogočeno tudi revnejšim trgovcem in obrtnikom, da se poslužujejo ugodnosti bolniškega zavarovanja. Članov ima v I. skupini 196, v II. 92 in III. 18, skupaj 306 zavarovancev. Premoženjsko stanje je znašalo s 31. dec. Din 172.504. Dohodkov je bilo lani Din 175.236, izdatkov za zdravila, zdravnike in bolnišnico prav toliko. Rezervni sklad izkazuje 155.401, upravni pa 30.617 Din. Pri volitvah je bila izvoljena uprava s predsednikom V. Veixlom na čelu.

m Izprememba v vodstvu Združenja trgovcev v Mariboru. Kakor smo že poročali, bo v nedeljo občni zbor Združenja trgovcev v Mariboru. Prišel bo izpremembo v vodstvu, ker je bil dose-danji predsednik veletrgovec Pinter izvoljen za svetnika zbornice TOI ter kot tak ne more biti več predsednik združenja. Tudi nekateri drugi člani sedanjega vodstva so podali izjavo, da ne sprejmejo več ponovne izvolitve.

m Odlikovanje poveljnika policijske straže. Včeraj dopoldne je predstojnik mariborske policije dr. Trstenjak izročil poveljniku policijske straže g. Franju Finžgarju vpričo vseh vodij postaj odlikovanje Jugoslovanske krone V. stopnje. Čestitamo!

m Ugleden mož umrl. Na Koroščevi 8. je umrl v starosti 58 let vpokojeni davčni nadzornik in posestnik gospod Karl Viljem Doleczek. Pokojnik je bil v Mariboru splošno znana osebnost, izredno priljubljen družabnik in blag značaj. Zapuščila žalujočo vdovo in sina, ki je zdravnik v Avstriji. Naj počiva v miru, žalujočim naše iskreno sožalje!

m Prosvetno izobraževalno društvo v Krčevini ima v nedeljo, 14. marca, svoj mesečni sestanek ob pol 3. poldne. Plaćevanje članarine in pogreb-nine v društvenem domu. Hkrati se vrši tudi občni zbor in volitve novega odbora in predsednika.

m Nova opereta »Rdeči nageljni«. Član mariborskega gledališča Pavel Rasberger je uglas-bil novo opereto »Rdeči nageljni«. Krstna pred-stava novega dela se bo kmalu vršila v maribor-skem gledališču.

m Cesta Maribor—Št. Ilj po Veliki noči. Pod-jetje Nassimbini je te dni dobilo končno odobri-tje pogodbe za prevzem del na cesti Maribor—Št. Ilj. Podjetje je že pričelo dovažati na mejo pri Št. Ilju potrebne stroje, zlasti ogromne valjarje, ki jih je dobilo iz Avstrije. Dela se bodo pričela ob meji takoj po velikonočnih praznikih.

m Nove zgradbe. Gradbena dovoljenja so do-bili: Urar Franc Knez za enonadstropno vilo v Principovi ulici, Divjak Franc za enonadstropno vilo v Gubčevi ulici, Matija Marion za enonad-stopno vilo v Smetanovi ulici, Otmar Birgmayr za dvonadstropno hišo na vogalu Klavniške in Kacijanerjeve ulice ter Posojilnica Narodni dom za trinadstropno hišo v Cvetlični ulici.

m Podružnica FS na drž. klas. gimnaziji pri-re-di danes popoldne v Ljudski univerzi predavanje s skriptičnimi slikami. Predaval bo prof. Boris Sokolov o potovanju po Italiji.

m Maratonci — smučarji, ki so verificirani, naj se prijavijo za podvezno prvenstvo v teku na 18 km, ki se vrši dne 21. t. m. pri Senorjevem domu na Pohorju. Prijave sprejema najkasneje do sobote 20. t. m. načelnik.

m 10 m je v zajniki 32 let na zraku. Nenavadna nesreča se je pripetila trčalnemu posestniku Aloj-ziju Klobasi ob Sv. Jurija pri Ščavnici, ki so ga včeraj pripeljali v mariborsko bolnišnico. Zapo-slen je bil s svojimi ljudmi pri podiranju velikega drevesa. Dotično so drugi drevo sekali in žagali, je Klobasa držal za vrvi, ki je bila privezana na vrhu drevesa in s katero je hotel deblo pri padcu naravnati v pravo smer. Pri tem pa je nevedoma stopil v zajnko na koncu vrvi. Ko se je začelo drevo mlati, ga je veter podrl ravno v nasprotno smer, kakor je vlekel Klobasa. Spustil je vrvi iz rok, toda zajnka ga je držala za nogo in s strašno silo, da je kar zvižgalo, ga je dvignilo v zrak kakih 10 metrov visoko in ga na drugi strani drevesa v loku treščilo na zemljo. Zlomil si je desno nogo v stegnu, levo pod kolenom ter dobil notranje poškodbe.

m Vlom v Scherbaumovo vilo v Slivnici so izvršili neznanzi zlikovci. Odnesli so industrialcu Gustavu Scherbaumu obleke za 6000 Din.

m Z avtotaksijem v dosmrtno ječo. Včeraj so prepeljali na dosmrtno ječo obsojenega Bruna Go-vediča iz jetnišnice v moško kaznilnico. Govedič pa se je hotel še zadnjič postaviti, in si je naročil avtotaksi, v katerem se je v spremstvu paz-nikov odpeljal iz Sodne ulice na Pobrežko cesto, kjer so se zaprla za njim vrata kaznilnice.

Celje

c Pesnik Franc Žgur v Celju. Pred dnevi je prišel v Celje na kratek oddih pesnik Franc Žgur, na Gorškem imenovan »Vipavski slavček«. Lani meseca novembra je praznoval Žgur 70 letnico rojstva in tedaj so se ga spomnili z lepimi članki vsi naši časopisi. Sivolasi pesnik ostane nekaj časa pri svoji hčerki, ki je poročena z nadgeometrom g. Jerasom. Pripiknemu in simpatičnemu pesniku, ki je med starejšo slovensko generacijo dobro po-znan in visoko cenjen, želimo, da bi se kar naj-bolje počutil med nami ter odnesel od tu najlepše spomine.

c Umrl je včeraj v starosti 75 let gospod David Madič, sodni oficijal v pokoju in dolgoletni uradnik Mestne hranilnice celjske. Pogreb bo v nedeljo ob 4. popoldne. Naj mu sveti večna luč! Žalujemo naše iskreno sožalje!

c Boštjan iz predmestja, veliko socialno igro, katero je spisal pater Benoit, nameravajo uprizo-riti naši priznani igralci na odru Narodnega doma v nedeljo, dne 21. marca t. l. ob 4. popoldne.

c Nedeljski šport. V nedeljo ob 14. bo na Olim-povem igrišču v Gaberju podvezna prvenstvena tekma med SK Olimpom in ZSK Hermesom. Sodil bo g. Hobacher. Ob 15.30 se bo pričela na Glaziji podvezna prvenstvena tekma med SK Celjem in SK Zeleničarjem iz Maribora. Sodil bo g. Mrdjen.

c Prosvetni večer KPD v ponedeljek zvečer zaradi nastalih ovir odpade.

c Akademski pevski zbor priredi v soboto, dne 20. marca, v Marijini cerkvi v Celju koncert slo-venske duhovne pesmi. Na sporedu so klasiki slo-venske vokalne glasbe 16. stoletja. Ker vlada v Celju veliko zanimanje za to v letošnji glasbeni sezoni najelitnejše prireditve, opozarjamo cenjeno občinstvo, da si čim prej nabavi vstopnice že v predprodaji v knjigarni Gorčar.

c Kino Metropol. Danes ob 16.15, 18.15, 20.30 »Kdo je nor?« Ob 14. matineja »Dijak prosjak«.

Gospodarstvo

Narodna banka in kmetijstvo

Na obnem zboru delničarjev Narodne banke dne 7. marca letos je govoril tudi dr. M. Nedeljkovič, glavni ravnatelj Pošte hranilnice in član uprave Priv. agrarne banke. V svojem govoru se je zavzel, kakor smo že poročali, za to, da Narodna banka pomaga s krediti zlasti našemu kreditnemu združenstvu. Navezal je zanimive podatke o dosedanjih politikah Narodne banke ter posnemamo iz njegovega govora oni del, ki govori o razlogih, zakaj je doslej Narodna banka posvečala premalo pozornosti kmetijstvu.

Od svojega osnovanja je imela Narodna banka dve glavni nalogi: prvo, da bi regulirala denarne cirkulacije, torej tudi čuvar naše narodne valute, drugo pa, da bi bila vir kredita v naši kapitalni siromašni državi. Kot regulator denarnega obtoka in valute se pojavlja Narodna banka šele kasneje in postopoma. Prvotno je bila namreč po zakonu iz leta 1883 osnovana v namenu, da se s ceninami kapitali in dobro urejenim kreditom zavaruje trgovina in delavnost v kraljevini Srbiji. Tako je ostalo do zakona iz leta 1920, ko je postala Narodna banka izrečno zakonito pristojna v pogledu valutne politike.

Cep rav je Narodna banka dobila te valutne politične funkcije šele v najnovšem času, jih je odlično izvrševala in jih vedno bolj opravlja, tako da je v tem pogledu zavzela že stališče, ki popolnoma odgovarja današnjim zahtevam.

To popolno preorientacijo v svoji »najvažnejši« funkciji je Narodna banka napravila očividno z ozirom na spremenjene razmere na celim svetu v pogledu valutne politike in dala na ta način dokaz svoje sposobnosti, da spremlja vse dogodke in se jim prilagodi.

Dotična je Narodna banka pokazala svojo gibčnost in prilagodljivost v pogledu valutne politike tako vidno in dobro, zgleda, da tega ni napravila tudi v svoji kreditni politiki. Medtem pa so se tudi v tem pogledu razmere okrog nje spremenile in nastala je potreba, da se tudi v tej njeni funkciji izvrši temeljita revizija in preorientacija osnovnih vidikov. Naj to pokažemo podrobneje.

Narodno banko kraljevine Srbije so ustanovili pred 54. leti belgijska »čaršija« in njeni »intelektualci«. V tej dobi je bila mala Srbija čisto agrarna zemlja; njeni prebivalci so bili z izjemo nekaj malo uradništva, trgovcev in obrtnikov, kmetje, in sicer v pretežni večini mali posestniki; pošten in preudaren, toda siromašen in patriarhalen živelj. Ona maloštevilna mestna »elita«, uradniki in trgovci, ki so prišli potem šol ali na poslovnih potovanjih v dotik z evropsko civilizacijo, so zelo želeli, da bi se tudi naša mlada država čimprej »evropeizirala«, to je, da bi se i gospodarstvi i kulturno razvila ter stopila v vrsto zapadnih držav.

Od našega takratnega primitivnega poljedelstva pa se ni moglo pričakovati, da bi se mogla dežela v naglem tempu gospodarsko razviti in povzdigniti njeno gospodarstvo. Zato so se vse sile obrale k drugim izvirom obogatitve: k trgovini, industriji in rudarstvu, na poljedelstvo pa se je gledalo z omalovaževanjem. Zato tudi Narodna banka dolgo let, od svoje ustanovitve, od svojega prvega zakona (1883), statuta in pravilnika pa vse do balkanske vojne, torej skoro vso dobo njenega obstoja in delovanja v kraljevini Srbiji, ni posvečala kmetijstvu nobene pažnje, ga sploh ni upoštevala in mu ni dala možnosti za kredite. Vso svojo pažnjo in ljubezen in tudi vsa svoja sredstva je posvečala Narodna banka samo svojim ljubljencem: trgovini, bankam, industriji in rudarstvu. Prvi zakon iz leta 1883 določa, da je namen Narodne banke, da se »... z dobro urejenimi krediti pospešujeta trgovina in delavnost (to je čaršijski izraz za mestne panoge gospodarstva v nasprotju s kmetijstvom) v kraljevini Srbiji«. V svojem portfelju ima banka lahko — pravi nadalje zakon — »trgovske in finančne vrednosti (vrednotnice) z najdaljšim rokom 92 dni, ki se lahko vnovčijo«. Prva uprava Narodne banke je bila na stališču, da bodo »trgovske menice«, pod katerimi so se razumele zlasti menice industrijskih in trgovskih tvrdk oziroma menice z njihovimi podpismi, najboljše njena naložba oziroma podlaga za emitiranje bankovcev.

Da je bilo poljedelstvo popolnoma izključeno od kreditov Narodne banke, ima pa tudi svoj tehničen razlog: po takratnem srbskem trgovinskem zakoniku (z dne 26. januarja 1860) se kmet ni mogel menično zavezati. V tem je naša Narodna banka tudi svoje opravičila, da se bavila z vprašanjem kmetijskega kredita. Ona se je striktno držala svojega zakona in si ni belila glave z vprašanjem, ali bi se moglo pomagati kmetijstvu s krediti Narodne banke potem kakšnega drugega kreditnega instrumenta ali v drugi obliki.

Šele v letu 1908 je po inicijativi kraljevske vlade prišlo do spremembe zakona v Narodni banki in v čl. 11 je bilo sprejeto določilo, da se bančni papirnatni devar lahko zavaruje poleg ostalih vrednosti tudi z zadolžnicami Zveze kmetijskih združenj in menicami Zveze obrtnih združenj. Navzlic tej zakoniti odredbi je vendar ostala uprava Narodne banke v tem vprašanju zelo »rezervirana«, ker je vztrajala na tem, da rok njenim posojilom ne sme biti daljši kot 92 dni, »dočim se so kmetijske menice navadno glasile na daljši rok, pogosto na 6, 9 ali celo 12 mesecev«. Zato je Narodna banka tudi pod tem zakonom kreditirala kmetijstvo vse do vojne izključno samo potom Zveze kmetijskih združenj in še to čisto neznatno in minimalno.

Ko je po vojni po zakonu z dne 26. januarja 1920 postala Narodna banka nove zedinjene kraljevine, je ona v razdobju od 1920 do 1931 kreditirala poljedelstvo potom Zveze kmetijskih združenj, a to zopet v prav neznatni meri. Poljedelstvu se je torej dajalo povprečno manj kot 1% kreditov, ki so jih uživale trgovine, industrije in denarni zavodi.

Tudi v tej periodi je bil glavni izgovor ta, da se kmetje ne morejo menično zavezati in da so kmetijske menice v bistvu (po narodi stvari) daljšega roka kot 92 dni.

Med tem je stopil v veljavo naš novi Menični zakon z dne 17. oktobra 1928, ki je v svojem § 97 prinesel tudi srbskemu kmetu davno pričakovano dovoljenje, da se smejo tudi kmetje menično pravno obvezati. Tudi zakon o Narodni banki z dne 17. junija 1931 je prinesel veliki novost: da Narodna banka lahko eskontira in reeskontira poljedelske menice, ki imajo vsaj tri sigurne podpise, z rokom 9 mesecev. To razširjanje ugodnosti za kmete pa je imelo vseno omejitev: prvič, kmetijske menice morajo biti dane Narodni banki samo potom Privilegirane agrarne banke ali Zveze kmetijskih združenj, in drugič, da skupni znesek teh menic ne more v bančni listnici znašati več kot 25% skupnega zneska vseh poslov (to je trgovskih, bančnih in industrijskih). Vendar pa je ostala bančna uprava tako sedaj kot tudi po spremembah zakonov v letu 1908 in 1920 zelo »rezervirana« v tem pogledu.

Po teh podatkih je bilo kmetijstvo v razdobju 1931/33 deležno največ 1.5% (okrog 30 milijonov

kreditov Narodne banke. Tudi danes, konec leta 1936 znašajo celokupni kmetijski krediti pri Narodni banki komaj kakih 50 milijonov dinarjev odobrenih (v resnici na dolgu, posredno in neposredno 55 milijonov dinarjev), od katerega zneska pa je treba brezpogojno odbiti kredit Glavni zvezi srbskih kmetijskih združenj, ki je bil podeljen na podlagi državnega poročila. Ostanke torej 30 milijonov dinarjev kredita, ki je odobren kmetijstvu, kar znaša pri skupnem stanju posojil okrog 2% celotnega portfelja.

Te številke se ne morejo zanikati in definitivno ugotavljajo dejstvo, da je bila Narodna banka in je tudi še danes v resnici vir cenenega in ugodnega kredita samo za trgovino in industrijo z rudarstvom in za bančništvo, dočim je z vsemi ostalimi pridobitnimi panogami ravnila mačehovski. Na kmetijstvo je gledala vseh 53 let svojega delovanja z enakimi očmi kot belgijska čaršija in njena inteligenca takrat, ko se je Narodna banka osnovala: kot na nekaj manjvrednega v gospodarstvem in bančnotehničnem pogledu. Ona še danes tako gleda na poljedelstvo in na poslovanje z njimi.

Stalno naraščanje klirinškega salda v prometu z Nemčijo (po zadnjem stanju že 33 milij. mark) je povzročilo v mesecu februarju znaten padec tečaja klirinške marke na naših borzah. Vse to je seveda šlo v škodo našega izvoza v Nemčijo. Pričakovati je bilo posebnih ukrepov za zopetno doseglo ravnotežje v naši trgovinski bilanci z Nemčijo. To se je sedaj tudi zgodilo in Narodna banka je pod dev. št. 23 z dne 10. marca izdala obvestilo, s katerim se uvaja kontingentiranje izdajanja izvoznih potrdil za mesec marec in april.

Za naš izvoz pomeni to znatno redukcijo, ki je pa sama v interesu našega izvoza, da se doseže ravnotežje v naši trgovinski bilanci in se izboljšajo plačilni pogoji za izvoznike. Na drugi strani pa bo nekaterim izvoznikom ta redukcija napravila znatno škodo. Kajti mnogo je izvoznikov, ki imajo že zaključke in celo nemška devizna dovoljenja, pa bi izvažali v naslednjih mesecih. Ti so na slabšem kot oni, ki so izvažali v januarju. Tu bi bilo potrebno upoštevati dani položaj in izvesti tako enakomerno redukcijo, da ne bodo oškodovani nekateri izvozniki. Če bi se našel način, ki bi takim izvoznikom ne napravil škode, ki jim bo nastala zaradi najrazličnejših sporov z dobavitelji itd., potem je ukrep pozdraviti.

V ostalem se glasi odlok Narodne banke takole:

»Z ozirom na veliki dvig aktivnega salda v nemškem kliringu in v cilju, da bi se doseglo ravnotežje trgovinske bilance, kakor je določeno v drezdenskem sporazumu od meseca oktobra 1936, se bo vršilo izdajanje potrdil o zavarovanju valute za izvoz v Nemčijo na naslednji način:

Razstava Male zveze v Pragi

Na praškem velesejmu nastopa letos prvič skupno Mala zveza s tremi paviljoni. Razstava kaže prav zanimivo zlasti to, da bi bilo treba uvoze in izvoze med Malo zvezo precej regulirati.

Vse tri države posvečajo tujskemu prometu precej pozornosti in kažejo v slikah krasote svojih pokrajin. Jugoslavija in Rumunija razstavljata žito, mesne izdelke in vino in kažeta s svojimi grafikoni zelo zgornjo, da bi se lahko malo bolj realno dalo poglobiti tudi naše gospodarsko prijateljstvo. Mnogo zanimanja je pokazal češkoslovaški finančni minister dr. Kalfus, ki se je dalje čase mudil v jugoslovanskem paviljonu in si dal podrobno tolmačiti vse razstavljene predmete in se zanimal za uvoz in izvoz v Češkoslovaško. Pri tem je pripomnil, da bo treba v bodoče gledati, da se bodo razmere zboljšale.

Za vina je precej zanimanja in škoda je, da se ni nihče pobriral, da bi bila razstavljena tudi naša slovenska vina. Poudarjamo pa, da ne zadene trgovinskega ministrstva prav nobena krivda, ampak da je kriva naša brezbriznost, da se to ni zgodilo. Zelo veliko je zanimanje za zdravilne rastline, ki jih razstavlja Kmetijska družba iz Ljubljane. Javili so se interesi iz Norveške, Nemčije, Češke in iz — Jugoslavije.

Neka trdka potrebuje 2—500 kg žajbelja, druga se zopet zanima za večje količine šipka, tretja zopet za 200 ton sive ajde. Na vsak korak vidimo, da so severnjaki zelo slabo informirani o naši državi in jo zamenjajo z Bolgarijo in Rumunijo. Informativno službo bi veljalo bolje organizirati, ker bi se dalo še marsikaj plasirati v svet, kar leži še neizkoriščeno in brez cene doma. Za izvoz še dolgo ne bomo pripravljeni in bi bilo pač treba naše združništvo razgibati. To so storili najprej Srbi, ki imajo sedaj v Pragi prav dobro organizirano pisarno in se je njihov uvoz na Češkoslovaško znatno dvignil. Imajo še lepo organiziran uvoz prašičev, vina in masti. Dobro se gibljejo tudi Dalmatinci. Največje težave nastajajo pač zato, ker nismo pripravljeni za večji izvoz, ki zahteva enotno blago. Zadnji čas je, da se pristopi tudi pri nas k tipiziranju vin, kar se more pač edino zgoditi le združnim putem. Dokler bodo pa pri nas na prodaj le manjše količine vina in se ne bodo hoteli naši vinogradniki sprijazniti s prodajo grozdja za pridelavo tipiziranega vina, bo vinska kupčija tudi doma vedno težja in ne bo ostalo nič drugega kakor da bodo morali z velikim trudom in stroški pridelano kapljo vina popiti same doma. Značilno je za naše razmere, da pri vseh pihi lanske letini ne morejo naši Dolenjci in Štajerci prodati vina doma, ker ga izpodriva največ dalmatinsko in banaško vino.

Ista zadeva je s prašiči in tako se seli naš denar v druge kraje in se jemlje iz obkopa dravsko banovine. Treba se je samo malo poglobiti v to zadevo in si lahko predstavljamo posledice...

Na razstavi je veliko zanimanje za ribje konzerve in olje. Razstavljalci težijo nad občutno konkurenco drugih držav, ki podpirajo izvoz z vsemi mogočimi sredstvi.

V steklenih vitrinah so razstavljeni zelo lepi izdelki naših domačih obrtov, med katerimi pač prednjačijo oni od Državnega osrednjega zavoda iz Ljubljane. Z ozirom na veliko modo je zanimanje zelo veliko. Za organizacijo samo se pa zelo zanimajo Rumuni, ki razstavlajo zelo lepe vezene. Vrhijo se razgovori, kako bi se dalo poživiti medsebojno sodelovanje. Za bodoče se misli prirediti več razstav jugoslovanskih ročnih izdelkov v Rumuniji in rumunskih v Jugoslaviji. Rumunske oblasti zelo podpirajo domače obrte in zato imajo tudi lepe uspehe. Tudi pri nas bi bilo potrebno malo več razumevanja in kredita za propagando.

Samo da ne
zakašljam!

Kašelj prepreči

Bronhi
bonbon!

PROIZVOD "UNION" ZAGREB

To dokazuje, da Narodna banka niti najmanj ni spremenila načel svoje politike v več ko 50 letih, v katerem času zlasti pa zadnjih 10 let so se izvršile tako ogromne spremembe v svetovnem in v našem domačem gospodarstvu, da se taka konzervativnost v tej panogi njenega delovanja (v valutni politiki se je ona, kakor smo videli, dovršeno modernizirala) ne more smatrati kot koristna in dopustna.

Omejitev izvoza v Nemčijo

1. Pooblaščen zavodi smejo izdajati potrdila o zavarovanju valute za izvoz v Nemčijo samo onim komitentom, katerim je izdal dotični zavod tako potrdilo v mesecu januarju in februarju t. l.;

2. glede vsakega komitenta, ki zahteva novo potrdilo, mora zavod ugotoviti, za koliko je bilo isti tvrdki izdano potrdilo skupno v mesecu januarju in februarju t. l. Za mesec marec sme izdati zavod vsaki tvrdki samo 1/4 iznosa izdanih potrdil za navedena dva meseca, torej sorazmerno 1/4 izdanih potrdil za vsakega od dveh predhodnih mesecev (n. pr. v januarju 100.000, v februarju 140.000, skupno 240.000. Torej se more izdati za marec 1/4 tega zneska, t. j. 60.000);

3. v teku tega meseca poedinim tvrdkam že izdana potrdila se bodo vračunala v skupni znesek, ki pripada izvozniku za mesec marec;

4. vrednost izvoza, ki pripada vsakemu izvozniku na podlagi predpisa točke 2 za mesec marec, se more v istem obsegu dati tudi za mesec april;

5. glede postopka za izdajanje potrdil za izvoz blaga v Nemčijo po mesecu aprilu boste prejeli pravočasno navodila;

6. do 15. t. m. naj vsak pooblaščen zavod dostavi neposredno Narodni banki seznam posameznim tvrdkam izdanih izvoznih potrdil, i. s. posebej v mesecu januarju in posebej v mesecu februarju, z označbo: imena in domicila tvrdke, vrste in količine blaga. Take sezname naj zavodi dostavijo posebej za: a) poljedelske proizvode, b) proizvode živilore, c) proizvode šumarstva, d) industrijske proizvode, e) rude in f) eventualno ostale proizvode.

Z uspehom bo Jugoslavija lahko zadovoljna, če se bodo vse izrečene želje tudi dejansko izpolnile. Pravkar je obiskal naš paviljon predsednik CSR dr. Beneš s soprogo. Ogledal si je podrobno razstavljene predmete in je čestital na lepi razstavi. Gosp. Račić, ravnatelj Državnega osrednjega zavoda iz Ljubljane je razkazal gospej prezidentovi naša ročna dela in podaril album naših župk. Gospa prezidentova je občudovala naša dela in zlasti so ji bile všeč najnovejše modne reči.

Priv. agrarna banka leta 1936

Privilegirana agrarna banka ima po uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov iz lanskega leta veliko nalogo v zvezi s kmetijskimi dolgi. Postala je največji upnik našega kmeta in je odprla tudi svojo podružnico v Ljubljani. Zato bo treba z večjim zanimanjem gledati njene računске zaključke kot doslej. Računski zaključek banke za leto 1936 je objavljen sedaj v Službenih novinah. V tem računskem zaključku novo delo banke še skoro nič ni prišlo do izraza. Omeniti pa moramo že v naprej, da garancije ne spadajo v bilanco, ampak morajo biti samo evidenčna postavka, kar je znano knjigovodsko pravilo. Kakšen smisel ima izkazovati sedaj za 330 milij. Din večjo bilanco vsoto?

V naslednjem podajamo v milijonih dinarjev bilančno sliko banke za zadnja tri leta:

Aktiva:	1934	1935	1936
gotovina	4.4	4.9	8.2
naložbe	49.8	27.4	24.1
hipotekarna posojila	493.2	480.9	480.8
zadružna posojila	244.2	255.1	286.5
delničarji	11.1	15.5	11.0
efekti skladov	24.3	32.0	33.3
nepremičnine	3.6	4.2	10.2

Hipotekarna posojila banke so ostala lani v glavnem neizpremenjena, znatno povečanje pa izkazujejo za zadnja tri leta tako zvana zadružna posojila, to so namreč večinoma posojila zadruham, ki so bile osnovane po zakonu o kmetijskem kreditu, katerih pa v Sloveniji — praktično — ni. Še leta 1934 je bila poleg postavke zadružnih posojil, navedene v tabeli, posebej izkazana vsota 15.5 milijona: neplačane obresti za zadružna posojila. Te postavke ni v bilanci za leto 1936, ker so obresti gotovo vkapitalizirane. Zadružna posojila so v glavnem na obveznice (208.66 milij. leta 1936 in 174.2 milij. leta 1935) ter v tekočih računih: 75.7 (78.5) milij. Din. Terjatve do delničarjev so se lani zmanjšale za 55 milij. Din. V bilanci za 1936 so bile izkazane od banke kupljene nepremičnine s 4.2 milij. Din. v bilanci za 1936 pa te postavke ni, izkazane so samo bančne nepremičnine v zgoraj navedeni vsoti.

Pasiva:	1934	1935	1936
glavnica	700.0	700.0	700.0
skladi	38.4	41.8	43.2
pokojsniški sklad	5.6	7.15	8.6
branične vloge	30.2	32.5	34.6
nedvignjena divid.	4.2	5.0	4.0
vloge podružnic	—	—	19.3
čisti dobiček	36.6	34.4	18.1

Hranilne vloge so dveh vrst: vloge zasebnikov, ki so se povečale od 14.76 na 17.6 milij. Din, dočim so se zmanjšali razni skladi pri banki od 17.77 na 17.0 milij. Din.

Na nove posle v zvezi z uredbo o likvidaciji kmetijskih dolgov kaže bilanca z vlogami podružnic, ki so dosegle pri njih že 19.3 milij. Din.

Čisti dobiček banke se je lani zmanjšal za skoro polovico. To zmanjšanje se lažje presodi iz računa zguhe in dobička. Ta račun izkazuje zmanjšanje donosa od 44.61 na 29.55 milij. Din. Donos je

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 8. marca 1937 kaže tole stanje (vse v milj. din. v oklepajih razlika v primeri z izkazom za 28. februar):

Aktiva: zlato v blaginjah 1.615.7 (plus 6.58), zlato v inozemstvu 33.03 (—0.03), skupna podlaga 1.648.7 (plus 6.55), devize izven podlage 656.7 (—36.7), kovani denar 378.0 (—5.0), posojila: menična 1.451.7 (plus 3.5), lombardna 245.4 (—2.0), skupna posojila 1.697.1 (plus 1.5), vrednostni papirji 114.74 (—0.6), razna aktiva 888.3 (plus 30.6).

Pasiva: razni skladi 30.6 (plus 0.5), bankovci v obtoku 5.359.4 (plus 12.9), drž. terjatve 22.3 (—7.24), žiro 874.7 (plus 46.76), razni računi 1.047.1 (—4.72), skupno obveznosti po vidu 1.944.1 (34.5), razna pasiva 243.6 (—51.35).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 7.303.5 (plus 47.66), skupna podlaga s primom 2.118.6 (plus 8.42), od tega samo zlato v blaginjah 2.076.17 (plus 8.46), skupno kritje 29 (29.08)%, samo zlato kritje pa 28.42 (28.49)%.

Med aktivni je opaziti znatnejše izpremembe pri devizah izven podlage. Ta postavka je padla za 36.7 milij. din, vendar pa je del teh deviz bil porabljen za okrepitev zlate podlage, ki je narasla bolj kot običajno. Na večje transakcije v Narodni banki kaže tudi znatno povečanje raznih aktiv in pa zmanjšanje raznih pasiv. Obtok bankovcev je radi potreb ultima še malo narasel, prav znatno pa so narasli žiroračuni.

Bruseljski velesejmi so po svoji bogatosti zna-

širni šrom sveta. Od 7. do 21. aprila t. l. bo XVII. mednarodni velesejem v Bruslju in se velesejemske legitimacije dobe pri Belgijskem konzulatu v Ljubljani. Na podlagi take legitimacije, ki je brezplačna, izda belgijski konzulat obiskovalcem velesejima brezplačen belgijski vizum, veljaven od 4. do 25. aprila t. l. Razstavljalci dobe tudi brezplačen vizum, ki pa je veljaven že 15 dni pred začetkom velesejma pa do 15 dne po zaključku.

Licitacija. Ofertalne licitacije za dobavo svežega govejega mesa za potrebe vojaštva bodo: dne 16. marca v Celju in Škofji Loki; dne 18. marca v Ljubljani in Slov. Bistrici; dne 20. marca v Mariboru in Bohinjski Beli; dne 22. marca v Ptuj, Novem mestu in Mojskranju.

Borza

Denar

Dne 12. marca.

V zasebnem kliringu je danes zaradi ukrepov Narodne banke za omejitev izvoza v Nemčijo, o katerih poročamo na drugem mestu, prišlo do prav znatnega dviga nemških čekov. V Ljubljani so narasli na 12.80—13 (včeraj so beležili 12.10—12.30). v Zagrebu na 12.67—12.87 (11.95—12.15). nadalje so v Zagrebu beležili za sredo marca 12.90—13.10, za konec marca 12.9850—13.1850, za sredo aprila 12.82—13.02, za konec aprila 12.97—13.17, za sredo in konec maja 12.9750—13.1750. V Beogradu so beležili 12.4917—12.6917.

Angleški funt je ostal na naših borzah neizpremenjen v Ljubljani na 238 denar, v Zagrebu in Beogradu pa na 237.20—238.80.

Avstrijski šiling je v Ljubljani popustil na 7.95—8.05, v Zagrebu pa se je okrepil na 7.8650—7.9650, v Beogradu pa je narasel na 7.9016 do 8.0016.

Grški boni so beležili v Zagrebu 31.40—32.10, v Beogradu 31.30—32.

Italijanske lire so nudili v zasebnem kliringu v Zagrebu po 2.30.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 2.397.083 din, v Beogradu 2.689.000. Efektini promet je bil v Zagrebu slab, v Beogradu je znašal 919.000 din.

Ljubljana — Tečaji s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2389.16—2403.75
Berlin 100 mark	1756.02—1769.90
Bruselj 100 belg.	736.44—741.50
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	213.16—215.22
Newyork 100 dolarjev	4338.50—4374.82
Pariz 100 frankov	200.37—201.80
Praga 100 kron	152.33—153.44
Trst 100 lir	229.15—232.23

Curih. Beograd 10, Pariz 20.10, London 21.4225, Newyork 438.625, Bruselj 73.90, Milan 23.07, Amsterdam 239.60, Berlin 176.30, Dunaj 81 (81.80), Stockholm 110.45, Oslo 107.65, Kopenhaže 95.625, Praga 15.29, Varšava 83.10, Budimpešta 86, Atene 3.90, Carigrad 3.45, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.45, Buenos Aires 132.125.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% invest. posojilo 89—91, agrarji 52—52.50, vojna škoda promptna 407—409, beglške obveznice 74—76, 4% sev. agrarji 50.50—51.50, 8% Blerovo posojilo 92—93, 7% Blerovo posojilo 82—83, 7% posojilo Drž. hip. banke 97—99, Trboveljska 265—285.

Zagreb, državni papirji: 7% invest. posojilo 88 denar, vojna škoda promptna 407—409, beglške obveznice 74 denar, dalm. agrarji 73 denar, 8% Blerovo posojilo 92.50—93.50, 7% Blerovo posojilo 82.50—83.50 (83.25), 7% posojilo Drž. hip. banke 97 denar, 7% stab. posojilo 87.50 blago. — Delnice: Priv. agrarna banka 210 denar, Trboveljska 265—280, Gutmann 40—45, Isie 16 denar, Osj. sladk. tov. 185—200, Dubrovačka 320 denar, Jadranska plovidba 400—455, Oceania 250 denar.

Beograd, državni papirji: vojna škoda prompt. 409—410 (410, 409), 5. 408.50—410 (410), beglške obveznice 75—75.50, dalm. agrarji 73.25—73.50 (73.25), 4% sev. agrarji 51 denar, 8% Blerovo posojilo 93—94, 7% Blerovo posojilo 83—83.50 (83), 7% posojilo Drž. hip. banke (98), 7% stab. posojilo 86.50 denar. — Delnice: Narodna banka 7270—7350, Priv. agrarna banka (211).

Žitni trg

Novi Sad. Koruza: bč., erem. nova 81—83, ban. nova 80—82, erem. nova sušena Indija 92—94. Vse ostalo neizprem. Tendence neizprem. Promet srednji.

Sombor. Pšenica: bč. okolica Sombor, gbč. ban., erem. 152—154, elav. 153—155, bč., ban. potiska in ladja Begej 161—163, ban. 150—152. — Rž: bč. 140—142. Vse ostalo neizprem. Tendence neizprem. Promet 37 vag.

bil lani naslednji: obresti hipotekarnih posojil 20.94 (18.33), obresti posojil na zadružne obveznice 3.3 (19.35), obresti zadružnih posojil v tek. računih 3.8 (5.9) milij. Din itd. Drugi donosi banke so se tudi povečali.

Ko smo zasedli Malago

Naslednje pismo je pisal mlad španski odvetnik, ki se na maleški fronti bori na strani belih čet ter se je udeležil tudi pohoda belih v Malago, svojemu prijatelju v inozemstvu:

Veličasten je bil vhod naših belih čet v Malago. Sam sem se ga udeležil. Močno je tudi mene ganilo, kako so ljudje poljubovali našo staro špansko zastavo, ko so doslej toliko časa bili ustrašeni od rdečih teroristov. Če pa je to bilo nad vse ganljivo, vendar nihče ne bo mogel popisati, kaj se je dogajalo, ko so bele čete osvobodile jetnike in je uničeno ladijsko. Vedno so ti siromaki doživljali takorekoč svojo zadnjo uro, in nikdar niso vedeli, ali jim je jutrišnji dan še usojen. Ta negotovost je bila najhujše, ki je kakor Damoklejev meč noč in dan viselo nad njimi. Zato si lahko samo mislimo, kako goreče so ti siromaki pozdravljali svoje rešitelje.

Malaga s svojim milim in čudovitim podnebjem je bilo priljubljeno prezimovališče, kjer so ljudje v lepih vilah prebivali zimo. Ceste so nekda

bile polne lepih poslopij. Pravim, da so bile... ker teh poslopij danes ni več. Boljševiki so namreč kakor Huni razdejali vse, kar je bilo lepo. Delali so kakor bi delali divjaki, ki še nikdar niso slišali, kaj je kultura in kaj pomeni civilizacija. Po ulicah smo našli raztresene osmojene človeške kosti, groblje in smeti ter odpadke. To so nam pustili.

Na naša vesela srca je legel temen oblak, ko so nam prebivalci pripovedovali, koliko ljudi so rdeči mogočniki pomorili. Marsikak prebivalec je 6 mesecev nosil umazan obraz, zapackane roke in nepočesane lase. Danes pa je obraz čist in lasje počesani, toda z obraza pa vendar le še seva teror in strah. Včasih so bile njihove hiše vzgled snage in čistote, danes pa je povsod sama razvalina, blato in govno. In zraven še tisoče drugih strahot! Materam so boljševiki pripovedovali, da bomo mi otroke pomorili in ženskam silo delali. In verjele so jim! Sedaj pa lepo tako preskušano mesto zopet mirno počiva ob lepem morju.

Nova vera za bolne ljudi

V zadnjem času se je na Japonskem pojavila nova vera z imenom: Seiko ne ie. Propaganda za to novo versko gibanje je zelo živahna; zlasti jo širi japonsko časopisje. Pristaši sekste izdajajo svoj tednik v 10.000 izvodih; izdali so tudi »sveto pismo« in ga razširili v 30.000 izvodih. Vera je zlasti zato privlačna, ker obljublja ozdravljenje vsake bolezni brez kakršnihkoli zdravilnih sredstev.

Taniguchi Masaharu, ustanovitelj te vere, ima takole mnenje o človekovem zdravju in bolezni: Človek je duhovni poglavar stvarstva in božji otrok. Telo je samo senca ali videz človekove duše. Razni pojavi na človekovem telesu so samo posledica volje. Če človek vzbudi v svoji domišljiji misel, da je bolan, tedaj povzroči čuti na telesu občutek bolečine. Človekovo zdravje ali bolezen se torej ravna po človekovem mišljenju.

Zato je treba, da v sebi poživimo misel, da smo božji otroci. Kakor je Bog popoln, bi morali biti popolni tudi mi, ker smo njegovi otroci. Ne razumljivo pa je, zakaj bi bili mi bolni, ki vendar moramo biti popolni kakor On. Bolezen obstoji torej samo v človekovi domišljiji. Če si izbijemo iz glave misel na bolezen, preženemo tudi bolezen iz telesa. To moramo dobro razumeti in o tem moramo biti trdno prepričani, pa bomo imeli bolezen in zdravje v svoji oblasti.

Če se zamislimo v položaj bolnikov, opazimo z začudenjem, koliko ljudi je, ki hočejo biti bolni. »Ni moja krivda, če sem bolan! Ne morem, bolan sem!« take in podobne izgovore imajo vedno na jeziku, samo da se izognejo delu. Tako mislijo skoraj vsi bolniki. Taki zastoj iščejo zdravila.

Zdravila imajo samo tedaj uspeh, kadar imata bolnik in zdravnik vanje polno zaupanje. Toda tega zaupanja velikokrat ni, zato zdravila nimajo uspeha, in je še dobro, če bolniki ne poslabšajo.

Vsako živo bitje ima v sebi sposobnost, da ozdravi, to je zavest, da je božji otrok. Bolezni prav za prav ne zdravimo, ker je ni. Otresti se je treba samo predsodka, samo misli na bolezen, pa je človek zdrav.

Bolezni pridejo čisto iz drugih vzrokov: iz zavisti, jeze, opravljanja, trme itd. Zato pošten človek ne more biti bolan. Bolezni otrok pridejo navadno od slabega razpoloženja tistih, ki imajo z njimi opravka. Vse te bolezni izginijo v trenutku, ko se vrnemo v »pravo pojmovanje življenja«. Zato zelo težko ozdravi tisti, ki se branijo pristopiti k novi veri in nečejo brati njenih časopisov, ker si s tem odvzamejo edino sredstvo, da bi sprostili življenjske sile, ki so v njih.

Treba je poudariti tudi to, da vsi tisti, ki so se tega sistema oprijeli, niso samo ozdraveli, ampak so se opomogli tudi v drugih ozirih: trgovci so obogateli, obrtniki so imeli uspeh pri delu, učenci so hitro napredovali v znanju. To je tudi razumljivo, kajti človek, ki ve, da je prost greha in božji otrok, se čuti sproščeneja in lahko razvija svoje zmognosti. Budist s svojo strogo pokoro deloma poravnava grehe svojih prednikov, kristjan izbriše s krstom izvirni greh, glede ozdravljenja pa sta oba navezana na božje usmiljenje. V novi veri pa se človek opravi vseh grehov in po vrhu pa še bolezni in trpljenja. Zato je prvi namen nove vere usmeriti človeštvo v novo dobo sreče in blaginje.

Med gospodarskimi nasveti je najzanimivejši tale: »Uporabljajte kar največ morete! Čim več boste trošili, temveč boste imeli koristi.« Vsaka vera večinoma priporoča varčevanje: to pa je v naši dobi, ko se veliko proizvajajo, napačno. Božjim otrokom ne bo nikdar manjkalo potrebnega. Vsaka stvar je zato, da jo uporabljamo. Kakor dihanje vzdržuje življenje, tako uporaba premoženja pomaga do bogastva. — Za češčenje Boga ni treba graditi svetišč; zadošča, da človek naroča in bere časopisje, ki mu daje pravi verski nauk in da postane član verske družbe. To je najvišje in najpotrebnejše bogočastje.

Taka vera je pač vsaj za bolnike privlačna. V Evropi bi se takim naukom smejali, dasi je v njih morda kako zrno resnice, a na Japonskem je temu drugače. Misijonarji imajo dovolj dela, da svoje kristjane obvarujejo teh novotarij. Eno pa je, kar nam dajo misliti ta in vse številne sekste (saj jih je že vsaj 400; vsak teden kaka nova) to namreč, da Japonska išče Boga. Bog daj, da bi ga kmalu našla v edino pravi veri! Tudi Japonska je težko, a zelo važno misijonsko polje.

»Ali ni bilo lepo v planinah, gospa?«

»Čudovito lepo, samo vidi človek premalo, ker vam gore povsod delajo napotje.«

Egiptovska kraljeva družina v St. Moritzu. Spredaj kraljeva mati, za njo pa gresta njeni dve hčerki, princezinja Faucija in Faeca, ki sta prvikrat v Evropi. Sedaj se skupaj s svojim bratom kraljem Faroukom v Švici smučajo, nato pa se bodo odpeljali v London h kraljevemu kronanju.

Ponesrečeni rešeni, reševalci mrtvi

S tirolskega Brennerja so listi pred nekaj dnevi poročali, da je na Brennerju snežni plaz zasul tri močne alpinske italijanske bataljone, ki so bili mrtvi. O tem poročajo sedaj te le podrobnosti:

Pet močnejša patrulja italijanskih alpinov je napravila večji pohod pod Brennerjem. Med potjo pa je patruljo presenetil velik snežni plaz, ki se je nenadno sprožil ter vseh pet moč zasul. Med tem ko so se trije močje patrulje kmalu rešili in izkopal iz snega, sta dva vojaka ostala zasuta. Zato so se trije rešeni vojaki takoj z vso vneto lotili dela ter so začeli svoja nesrečna tovariša izkopavati izpod snega. Po daljšem napornem kopanju se je združenim močem vseh treh posrečilo, oba rešiti. Toda siromaka sta bila že nezvestna. Preden pa so ju spravili k zavesti, se je udrl nov plaz, ki je v hipu zakopal vse tri reševalce, med tem ko sta rešena dva in nezvestna vojaka obležala zunaj, ne da bi ju bilo zasulo.

Čez nekaj časa sta se osvestila ona dva ter sta videla, da sta rešena in da je plaz zasul njune tri tovariše. Ker pa sta bila prešibka, sta pohitela do prvega človeškega bivališča ter naznanila, da je plaz zasul tri tovariše. Še istega dne je prihitela

Hormon zoper izpadanje zob

»Münchener Medizinische Wochenschrift« poroča, da je iznajden nov način, kako je treba varovati zobe, da ne gnijejo in ne izpadajo. Če je ta novi način res tako uspešen, kakor trde, bo zobozdravništvo začelo hoditi docela nova pota. Ta zdravniški list namreč poroča, da se je posrečilo odkriti nove vrste hormon, ki ga izdelujejo iz kosti čeljusti ter iz zob. Ta hormon se je baje v boju zoper zobno gnilobo že prav dobro obnesel. Prvi poskusi so dognali, da se omeščena zoberna zopet utrdi in da bolečine prenehajo. Seveda je vse skupaj samo še začetek. Zato nikari pričakovati, da bo že kar jutri konec vseh zobobolov in vseh zobozdravnikov.

Slepici stavkajo

Iz Pittsburga v Ameriki poročajo, da so tamkaj začeli stavkati tudi slepci, kateri nočejo zapustiti svojih prostorov, v katerih so bili zaposleni. Stavkajo namreč tisti slepci, ki so nastavljeni v službi pri Družbi pensilvanskih slepcev. Delavska zveza jih v njihovih zahtevah krepko podpira. Slepci zahtevajo 5 tednov plačanega dopusta, če so bolni, 2 tedna plačanega dopusta ob poletnih počitnicah, da se malo odpočijejo, ter 35 urni delavnik na teden.

Tovore nositi je na Turškem prepovedano

Iz Carigrada poročajo, da je v posebni naredbi turška vlada odredila, da poslej nihče ne bo smel več nositi bremena na ramah. Pri tem je prizadetih kakih 70.000 nosačev, ki so si služili svoj kruh kot nosači na železniških postajah ali pa v lukah. V Carigradu se je zbralo 5000 nekdanjih nosačev, ki so ustanovili transportno družbo, katera bo bremena in tovore prevažala z motornimi čolni in drugimi vozili. Tisti, ki so manj premožni, bodo kovčke in druge tovore vozili na samokolnicah. Toda velika večina teh siromakov nima niti toliko, da bi si mogli kupiti eno samo samokolnico. Zato so ti po tej naredbi vlade najbolj prizadeti.

Na ledeni gori se je razbil

Kanadski parnik »Delia«, ki obsega 1267 ton, se je blizu rta Raze zadel ob ledeno goro in se je takoj potopil. Posadka je k sreči mogla še doseči suho zemljo ter se tako rešiti.

Raj na zemlji

Angleški lordi so razpravljali o brezposelnosti. Neki govornik se je vroče skliceval na zgled Sovjetske zveze, kjer so zaposleni vsi delavci. — »Imate prav«, je pripomnil lord Snowden, »res imamo na zemeljski obli samo dva kraja, ki ne poznata brezposelnosti. To sta sovjetska Rusija in angleška ječa. A ta pojav ima povsod isti vzrok: prisilno delo...«

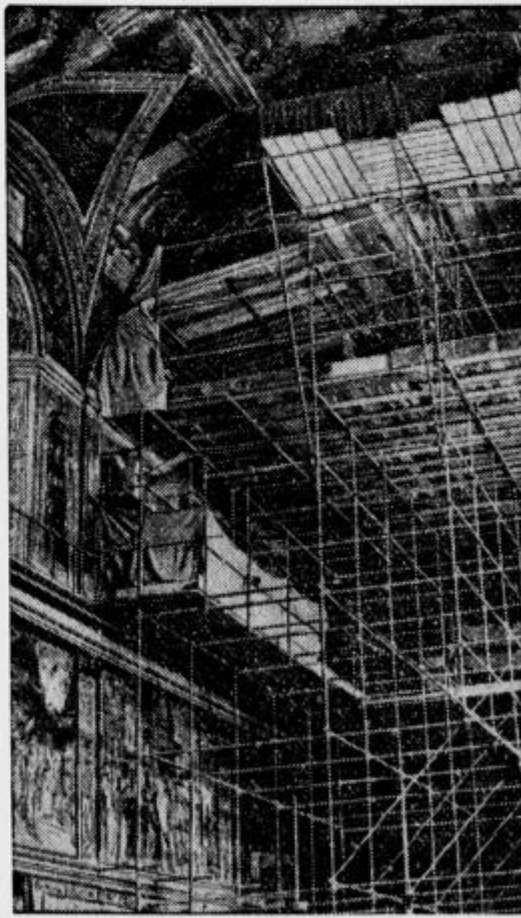
1 kg slame je težji ko 1 kg svinca

Vprašanje, kaj je težje 1 kg slame ali 1 kg svinca in v dnevnem pogovoru kmalu rešeno. Nekateri bi z gotovostjo računali, da bo prav ako odgovorijo, da je 1 kg svinca ravnotako težak kot pa 1 kg slame. Vendar je z znanstvenega stališča zadeva drugačna. Kakor v vodi tako ima tudi v zraku telo vzgon. Vzgon 1 kg slame je večji kot pa vzgon 1 kg svinca, ker prevzema slama sorazmerno mnogo večji prostor kot pa ista količina svinca. V brezzračnem prostoru bi 1 kg slame nekaj več tehtal kot pa 1 kg svinca.

na kraj nesreče reševalna vojaška kolona, ki je takoj začela odkopavati zasute tri vojake. Našla pa je le mrtva trupla finančnega preglednika Sebastijana in vojaka Piattija. Živega pa so še izkopal nadkorporala Ferrarinija, ki je potem povedal, kako se je prav za prav nesreča zgodila, ker rešena dva vojaka sploh nista nič vedela o drugem plazu ter o tem, da so oni trije ta dva že rešili, preden je njih zadela nesreča. Ranjenega korporala so prepeljali v bližnjo bolnišnico, kjer pa je siromak drugi dan umrl zaradi hudih poškodb.

Japonski ples kaže v Berlinu Japonec Masami Kuni, ki kaže ples japonskega svečenika.

Sikstinsko kapelo v Rimu popravljajo.

Za bolnike s sladkorno boleznijo

Jagnetina.

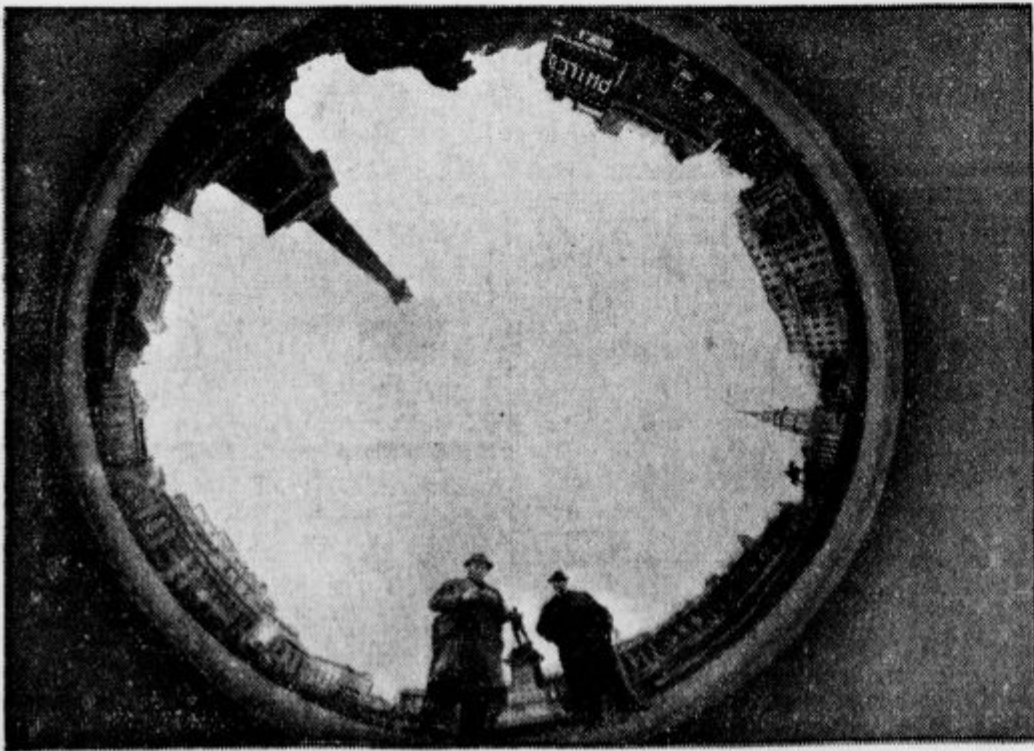
Majhna krača zadošča za 4—6 oseb. Kračo po toleč, osoliš in jo daš v kozico, kjer je 100 g presnega masla, dodaš rumene kolerabe, stolčenih kosti in pečeš pičlo uro v vroči pečici. Potem vzameš meso iz kozice. Sok naj zarumeni, dodaš 1 žlico moke in pol litra juhe in kuhaš pol ure. Nato pa omako precediš in obližeš pečenko z njo.

Ovseni puding.

50 g valjanega ovsu skuhaš na mleku ali sodi, da se zgosti. Nato dodaš dva rumenjaka in ko je ohlajeno še sneg dveh jajec. Vse zvrneš v posodo, ki je namazana s presnim maslom in kuhaš v sopeni 20 do 30 minut. (Lahko dodaš še dve tableti saharina.)

Ta le možak je legel v krsto, da s tem protestira zoper pogrebni monopol pogrebne družbe v mestu Oklahoma v Ameriki. Misli, da bi tako vzbudil ljudi, da se bodo takemu monopolu uprli.

Fotografski aparat, ki svet drugače gleda. Anglež Robin Hill je iznašel kamero, ki ob enem vidi na vse strani. Elektromagnet proži zaklop aparata. Na naši sliki vidimo fotografijo sredi Londona.

PHILIPS

V 4
5 cevni SUPER
3 valovne dolžine
sprejema ves svet

RADIO

Sedaj samo

Din 147-

mesečno

Olepševalno in tujsko-prometno društvo v Celju

Redni občni zbor celjskega Olepševalnega in tujsko-prometnega društva je otvoril predsednik g. direktor Subić, ki se je po pozdravu zahvalil vsem dobrotnikom društva. Posebno se je zahvalil mestni občini celjski, ki je največja podpornica in ki s svojo izdatno podporo sploh omogoča delovanje. Veliko zahvalo je dolžno društvu tudi mariborski in ljubljanski tujsko-prometni zvezi, pa tudi Savinjski podružnici slovenskega planinskega društva.

Društvo ima namen, da skrbi za olepšavo mesta Celja in privabi posebno v poletnem času tujece ter povzdigne z vsemi dopustnimi sredstvi tujski promet v Celju ter poveča ugled in sloves mesta Celja. V zadnjih letih so predvsem vidna dela Olepševalnega društva: moderno kultivirane grede pred kolodvorom, Masarykovo nabrežje, ki je sedaj lepa promenada, je bila poprej pustinja, lično urejeno zemljišče okoli pravoslavne cerkve, v Kolencovi ulici dragoceni in obudovani nasadi, kjer so prej nudile žalostno sliko fizičlovke, Seveda je društvo napravilo še mnogo več manjših in večjih naprav za lepoto mesta Celja, ali pa jih je napravila mestna občina na pobudo tega društva. Obisk tujecev v Celju je iz leta v leto večji, kar je statistično dokazano.

Mnogo hrib pa je še v Celju, ki škodujejo tujskemu prometu. Ze na zadnjem občnem zboru je omenil društveni predsednik, da celjski hoteli še niso tako modernizirani, kakor to zahteva internacionalno občinstvo. V javnost se je razneslo, da Olepševalno in tujsko-prometno društvo s svojim poročilom škoduje hotelistvju, češ, da zahteva, da bi tudi stari obrati uvedli centralno kurjavo. Hotelom se modernizacija le priporoča, ki bi bila koristna predvsem za nje.

Na žalost pa pri nas še niso modernizirane kolodvorske čakalnice, preurejena še tudi niso stranišča, kar je ena največjih hrib celjskega kolodvora. V najkrajšem času bo na društveno inicijativno mariborska zveza namestila na kolodvoru relief, ki predstavlja pretežen del Slovenije in sicer skupno s celjskim Slo. plan. društvom, dalje tudi relief cele naše obale.

V interesu tujkega prometa je tudi čim hitrejša ureditev cest v predmestju. Prav tako je treba ukreniti vse, da se avtomobilisti ne bodo ogibali Celja, temveč da bodo vozili skozi Celje, v ta namen treba preurediti cesto Zidani most—Rimske toplice, pa tudi cesto proti Mariboru in Ljubljani. Za propagando bo morala mestna občina še v tekočem letu izdati nov prospekt mesta Celja, kajti zadnji prospekt bo kmalu pošel.

Kardinalni zahtevi za v bodoče sta: Preprečitev katastrofalnega onesčiščenja Savinje in gradnja kopališča na levem bregu Savinje. Mestna občina celjska je že na svoji zadnji seji sklenila, da bo storila vse, da se do prihodnje kopalne sezone prepreči onesnaževanje Savinje po raznih industrijskih in premogokovnikih. Olepševalno društvo predlaga mestni občini, da pošlje v ta namen banski upravi v Ljubljani posebno deputacijo. Tudi gradnja novega kopališča na levem bregu Savinje je že toliko napredovala, da je bil v seji mestnega sveta izvoljen poseben odbor za študij gradnje novega kopališča.

G. predsednik je poročal tudi o potrebi električne ure v Celju, o prestavitvi moriškega vojskaca na Dečkov trg, o postavitvi vremenske hišice pri hotelu Rebutergg in o ureditvi nasadov pri kolodvoru.

Tajniško poročilo je podal oskrbnik gospod Rihtarišič. Poročal je o nasadih, ki so se že izvršili in ki se nameravajo izvršiti v prihodnjem letu. Na društveno intervencijo je železniška uprava napravila prepotrebne poseben izhod. Inventar, obstoječ iz dekorativnih rastlin, cvetice, semen, posod in drugega orodja, presega danes znesek Din 150.000. Blagajniško poročilo je podal g. Letnič Anton, ki je poročal, da je imelo društvo v minulem letu 214.864,03 Din dohodkov in prav toliko izdatkov.

Kaznovana malomarnost

Novo mesto, 12. marca.

Pred sodnikom poidecem se je danes zagovarjal 23letni Skok Franc, mizarski pomočnik na Viču pri Ljubljani. Obtožnica ga dolži, da je dne 27. julija lanskega leta v Stari Cerkvi pri Kočevju zaradi malomarnega nepravilnega ravnanja s samokresom ustrelil 18letnega dijaka Henrika Sumrado iz Ljubljane, ki je kmalu nato umrl. Pri 19letni Cimperman Janez in 17letni Stojanovič sta potrdila, da obtoženez ni imel hudobnega namena in da je vsega kriv le nesrečni slučaj. Dejanje se je odigralo v Stari Cerkvi pri Kočevju, kjer so barako Narodne odbrane stražili člani te organizacije pred fanti iz Kočevja. Za obrambo so imeli star samokres. Samokres je služil za strelske vaje fantov, ki so stražili, med njimi so bili tudi vsi navedeni s Skokom. Sumrada je svaril pred igranjem z orožjem, ki je ležalo na polici. Skok je navedeni dan snel samokres v smeri proti Sumradi, ki je ležal na mornariški postelji. Strel je zadl Sumrado v hrbet, ki je kmalu podlegel. Skok in priče pravijo, da ni bil v sovrastvu s pokojnim. Sodišče ga je obsodilo zaradi malomarnega ravnanja z orožjem na 14 dni zapore pogojno za dve leti.

Dobrova pri Ljubljani

Kot zaključek desettedenskega gospodinjstva tečaja, ki ga je priredilo naše Prosvetno društvo, bo v nedeljo v Cerkvenem domu na Dobrovi, velika gospodinjstva razstava, na kateri nam bodo naša dekleta pokazala svoje izdelke. Razstava bo za naš kraj gotovo nekaj posebnega, saj se nismo nikoli videli kaj podobnega. V prvi vrsti bo zanimalo naše gospodinjke in bodo na razstavi videle marsikaj novega, dalje bodo razstavljena lepa ročna dela in še druge stvari. Tudi za dober priznatek je poskrbljeno. Da si bo razstava vsak lahko ogledal, bo odprta ves dan in vstopnina samo en dinar. Ljubljancem in Vičane opozarjamo, da imajo ugodno avtovezo. Prav tako iz Polhovega grada.

Poizvedovanja

Izgubljeni! Med vožnjo od Ljubljane do Maribora preko Celja se je izgubila črna usnjata denarnica z 300 dinarji gotovine in važnimi listinami. Posten najditelj naj se javi upravi »Slovenca«, Maribor.

Ljubljanska drama:

Zadnji signal

Premiera 11. marca 1937.

Drama Georga Fräserja »Zadnji signal« utesne zanimati starejši rod; snov, ki je vzeta iz burske vojske, naj spominja tistih časov, ko je skoraj vsa Evropa s toplim sočutjem spremljala boj malega naroda za svojo svobodo. Ta junaška snov pa se je v dramatičnih namenih končno spremenila v politično ideološko vprašanje in dobila značaj izrazite igre, v kateri se čustvo svobode mora boriti z razumom, junaštvo z razsodnostjo, prirodnost s civilizacijo. Zgodba nam kaže, kako se ne pomirljiva skupina Burrov ne more spoprijazniti z angleško zmago in hoče tik pred sklepom miru koncem maja 1902 dvigniti splošen upor. Zarota se po neprevidnosti razkrije, toda mladi inženir Johannes Ross prepreči nesrečo s tem, da premakne kazalec na uri; zadnje znamenje za upor da tako zgodaj, da se priprave upornikov še ne morejo pokazati. Angleške vojaške oblasti presodijo položaj z velikodušno uvidevnostjo in nočejo žrtve. Kravji zapletki reši nepričakovano srečno.

Pisatelj je troje dejanj razdelil tematično: ostra zasnova v uvodu, boj obeh sil do vrhunca in razplet dejanja v mirno vsakdanjost. Tehnika igre, ki je za zunanji dejanjem postavila svoj nevidni načrt in ga prav v svojem vrhu izvedla v podobi dramatične ironije, vpliva nepravilno; sredstva, ki se uporabljajo v komediji, v resni drami razočarajo; podobno vpliva tudi tretje dejanje: borbo privrskih sil odloči drugorodna zavlačevalna igra, zlasti spretna sodniška nakana, v kateri se uklonijo tudi osebno čustva nasprotnikov. Čeprav ima osebni poraz poudarek velikodušne odpovedi, nas ne more zadovoljiti; preveč je v njem angleškega kolonizacijskega recepta o velikodušnosti velikih in močnih do majhnih in premaganih. Kljub temu, da se zadnja misel o osebnosti in narodni svobodi za premagani narod kaj lepo sliši, nas ne prepriča, ker tako more čutili samo civiliziranec in ne omikanec. Pisateljeva rešitev je pač ugodna in pravilna za njegov primer, za igro samo na sebi, nikdar ne za boji prirodnih pravic. Kljub obupni stiski je stari Stephano Ross pravi junak, njegov sin Johannes le bolj junak našega časa. Sicer moramo pisatelju priznati, da je svojo ideološko nalogo prepletel z mnogimi priručnimi dramatičnimi okoliščinami in razpletel prav učinkovito dejanje, vendar je njegovo delo ostalo samo igra.

»Zadnji signal« je pripravil za oder g. C. Debevec. Brez dvoma ga je zanimala močna napest dramatičnega položaja, ki vsa ostaja v zadržanih dogodkih in se razvija v presenetljivih miselnih preokretih. Nasproti junaški neposrednosti burških zornikov stopita premišljeni in realno usmerjeni mladi inženir Ross in uvidevni angleški vojaški komandant Captain Gordon Wilson. Starega Štefana Roosa, bolehnega junaškega starca, je z mogočno upornostjo in plemenitostjo izoblikoval g. Levor in z njim pripomogel igri do prav lepega uspeha. Njegov sin Johannes g. Jana je prikupen in premišljen mladenič, ki v svoji topli ljubezni do očeta in sredi nepričakovanih dogodkov skuša zmagati s hladnim razumom, toda v idejni nedogodnosti igre postaja njegova naloga tem težja. Sredi med dvema taboroma, med osebnimi ljubeznijo in igro dogodkov niha s svojo pristno žensko plemenitostjo Viktorija Cavendish, voditeljica hospitala za burske sirote: ga. V. Juva-nova ji je dala mnogo tople ženskosti. G. Ciril Debevec je s svojim poveljnikom Wilsonom ostal kljub osrednji zvezi bolj ob strani in se je mnogo bolj uveljavil kot oblikovalec stroge dramatičnosti. Izmed ostalih so se odlikovali g. Cesar kot junaški krčmar Stejin, g. Skrbinec kot divizijski general in g. Gregorin, ki je pokazal prav izvržno podobo židovskega trgovskega potnika. F. K.

Mariborsko gledališče

Sobota, 13. marca ob 20: Visokost pleše. Globoko znižane cene. Zadnjič.
Nedelja, 14. marca ob 15: Dečela smehljaja. Znižane cene. — Ob 20: Ciganski primas. Globoko znižane cene.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 13. marca: 12 Plošča se za ploščo kar naprej vrtil, vsaka za zabavo in krajši čas skrbni — 12.45 Vreme, poročila — 13. Čas, spored, obvestila — 13.15 Plošča se za ploščo kar naprej vrtil, vsaka za zabavo in krajši čas skrbni — 14 Vreme — 18 Za delopust (igra Radijski orkester) — 18.40 Naravoznanstvo in svetovni nazor (g. prof. Miroslav Adlešič) — 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Za rešitev jugoslov. materinstva in mladine (dr. Milutin Zelid) — 19.30 Pregled sporeda — 20 O znanosti (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.20 Pojdit z nami na dolgo rajžo — preko ulice, Veselo potovanje članov rad. igr. družine, Jožka in Ječka in nekaterih plošč. Vodnika: Jožek in Jožek — 22 Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Vesel konec (Radijski orkester).

Drugi programi

Sobota, 13. marca: Belgrad: 19.30 Milošević koncert — 21 Orkestralna glasba — Zagreb: 20 Hrvaški večer — Dunaj: 20 Donavske pravljice — 21.45 O filmu — 22.30 Klavir — 22.30 Plesna plošča — Budimpešta: 22.30 Igra — 21.30 Orkestralna glasba — 23 Plošča — Test-Mik: 17.15 Komorni koncert — 18.40 Naravoznanstvo in svetovni nazor (g. prof. Miroslav Adlešič) — 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Za rešitev jugoslov. materinstva in mladine (dr. Milutin Zelid) — 19.30 Pregled sporeda — 20 O znanosti (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.20 Pojdit z nami na dolgo rajžo — preko ulice, Veselo potovanje članov rad. igr. družine, Jožka in Ječka in nekaterih plošč. Vodnika: Jožek in Jožek — 22 Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Vesel konec (Radijski orkester).

Akademsko smučarsko prvenstvo

Jesenice, 12. marca. Danes je bil na Rožci drugi del alpskega prvenstva univerz kraljevine Jugoslavije. Dočim je večeraj tekmo v smuku ovirala neprodorna megla, se je danes tej megli pridružil še neverjeten naliv, ki je grozil, da bodo morale biti tekme odpovedane. Prireditelji pa so hoteli program na vsak način odpraviti in zato so se tekme vršile kljub skrajno neprimernemu vremenu.

Proga je bila pripravljena na znanem pobočju planinskega doma na Rožci. Proga sama je bila zelo lepa in tehnično zanimiva. Imela je vsega 31 vrate, višinska razlika je znašala 150 m, dolga pa je bila proga 350 m. Ležala je na zelo strmem terenu. Na start je bilo pripuščeno nad 30 tekmovalcev in to vsi tisti, ki so dosegli večeraj v smuku odgovarjajoči čas. Kljub hudemu nalivu in neprodorni megli so vztrajali tako funkcionarji, kakor tekmovalci nad dve uri. Hvala Bogu, radi tega vremena ni prišlo do kakšnega novega »sarajevskega škandal«, marveč se je tekma vršila brezhibno. To je treba posebej poudariti in gre vsa zasluga za brezhibnost prireditelju ASK-u ter odlični disciplini funkcionarjev in tekmovalcev.

Tekme so se končale s sledečim rezultatom: Slalom kot samostojna disciplina: 1. Heim (JASO) 1:48.8, 2. Harrer (Graz) 1:50.6, 3. Rössner (Graz) 1:57.8, 4. Novak (JASO) 2:05.4, 5. Lailor (Leoben) 2:07.0, 6. Sorli (ASK) 2:08.4, 7. Voller (JASO) 2:12.1, 8. Dolenc (ASK) 2:19.4, 9. Ničman (JASO) 2:20.8, 10. Zahlbruckner (Leoben) 2:20.9, 11. Schmidt (Leoben) 2:24.7, 12. Skoberne (JASO) 2:26.0.

Rezultati v alpski kombinaciji: (Smuk in slalom.) Posamezniki: 1. Heim (JASO) 100 točk, 2. Harrer (Graz) 97.7 točk, 3. Novak (JASO) 86 točk, 4. Rössner (Graz) 85 točk, 5. Schmidt (Leoben) 80 točk, 6. Sailer (Leoben) 79.7 točk, 7. Voller (JASO) 79.7 točk.

Tekme »Planice« preložene

Belgrad, 12. marca. AA. Ker je Združenje smučarjev Planica odložilo svoje velike mednarodne tekme v smučarskih poletih na 29. marec, je tudi generalno ravnanje državnih železnic preložilo svoje posebne ljudske vlake v Rateče-Planico na 28., 29. in 30. marca t. l.

Gimnastični plavalni tečaj za dame in gospode v zimskem kopališču SK Ilirije na Gosposvetški cesti se prične dne 15. t. m. in bo trajal predvidoma en in pol meseca vsak torek in petek in bo stal 80 din, ki se jih lahko plača v dveh obrokih. — Ker je že precej prijavljenih in ker bo število udeležencev zaradi majhnega prostora omejeno, se bomo v prvi vrsti ozirali na one, ki se prej prijavijo. — Prijave se sprejemajo pri blagajni kavarne »Evropa«

Razpis

Občina Zidani most, srez Laško, razpisuje pragmatično mesto pomožnega občinskega tajnika. Šolska izobrazba: Stiri razredi srednje šole z malo maturo ali njej enake šole.

Pravilno kolekovane in lastnoročno pisane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7. in 8. uredbi o občinskih uslužbenih je vložiti v roku enega meseca po objavi tega razpisa v »Službenem listu« pri podpisani občini.

Občina Zidani most v Loki pri Zidanem mostu, dne 9. marca 1937.

Prostorna hiša v Mariboru

na najprometnejši točki z velikimi skladišnimi prostori, pripravna za vsako stroko, posebno za manufakturno in železninarsko trgovino in tem sličnim strokam, pod zelo ugodnimi pogoji naprodaj. Prijazne pismene ponudbe pod »Maribor« na Pablicitas d. d. Zagreb, Ilica 9

Krojači v številkah.

Nek predarlski krojaški pomočnik se je dalje časa trudil, da je izračunal število šivov, ki so potrebni za moško obleko. Za moško obleko srednje velikosti je treba skupno 74.398 šivov, in sicer 35.679 šivov z ročno in 38.719 šivov s strojno šivanko. Za suknjič je največ dela, ker je treba zapeljati 22.014 ubodlajev z ročno in 20.279 s strojno šivanko. Hlače zahtevajo »samo« 7786 ročnih in 10.948 strojnih šivov. Ob teh številkah šele vidimo, koliko podrobno delo vršijo krojači.

Razburjen. Zdravnik: »Varovali se morate vedno, da se ne razburite.« Bolnik: »Ali še kaj drugega, gospod zdravnik?« Zdravnik: »Zdravnik pa piti smete samo vodo!« Bolnik: »To mi je nemogoče, že misel na to me razburja.«

Pred sodiščem. Čujte, ali je bila tatvina izvršena tako, kakor sem jo opisal jaz? — Tako ne, gospod sodnik, priznam pa, da je vaš način mnogo boljši od mojega.

76.4 točk, 8. Zahlbruckner (Leoben) 73.4 točk, 9. Dečman (JASO) 73 točk, 10. Dolenc (ASK) 72.5 točk.

Moštva po univerzah so po točkah: 1. Ljubljana, 2. Zagreb, 3. Belgrad.

V mednarodni konkurenci pa je zasedlo prvo mesto Ljubljana, drugo Leoben, tretje Zagreb, četrto Belgrad, dočim Gradec ni prišel pri tej tekmi v poštev, ker sta nastopila samo dva tekmovalca, dočim so za moštva predpisani stiri tekmovalci.

Po klubih so rezultati sledeči: 1. JASO, 2. ASK, 3. ASO (Zagreb), 4. USP (Belgrad).

Zvečer ob 6. je bil v hotelu »Paar« na Jesenicah objavljen rezultat in razdelitev daril. V imenu prireditelja ASK-a je pozdravil odposlanca dr. Rogiča, g. profesorja Messnerja ter vse tekmovalce, predvsem Avstrijce, Franček Žebot. Ko je razglasil rezultate, je prof. Messner spregovoril tekmovalcem in prirediteljem nekaj vzpodbudnih besed ter izročil krasen pokal ministra dr. Rogiča zastopniku zmagovalskega moštva ljubljanske univerze Hubertu Heimu. Pokal je prehodil ter si ga je osvojil ono moštvo, ki zmagala trikrat zaporedoma. Razen tega je Heim sprejel pokal prirediteljev v trajno last. Nato je bila odposlana brzojavka ministru dr. Rogiču in vsem pokroviteljem in rektorjem vseh treh jugoslovanskih univerz.

Jutri bi se morale nadaljevati v Planici tekme v organizaciji JASO z damskim prvenstvom univerz. Radi popolnoma nemogočega vremena pa so te tekme odpovedane. Pač pa se vrši v nedeljo ob 11. v Planici tekma v teku na 15 km v izvedbi ASK-a s sodelovanjem vseh jugoslovanskih univerz in Avstrijcev, ki so se udeležili tekem na Rožci.

Vremenska poročila z dne 12. marca.

Rateče-Planica: 2. dežuje, 30 južnega snega. Planica-Slatina: 2. pri, 30 južnega snega, mala skakalnica uporabna.

Kranjska gora: 2. barometer stoji mirno, dežuje, 20 južnega snega.

Pokljuka: —1. sneži, 30 južnega snega na 75 podlage.

Bistrica, Boh. jez.: 3. dežuje, v dolini ni snega. Velika planina: 0. sneži, 140 osrnenega snega.

Kofcer: 1. sneži, 15 južnega snega na podlagi, jugozapadnik.

Kraevce: —3. sneži, na 60 podlage, severozapadnik.

Komna: 0. sneži, 30 južnega snega na 230 podlage.

SK GRAFIKA. — Jutri ob 2 popoldne naj se javijo v gostilni »Kolezijska« sledeči igralci: Stupica Milan, Leo, Rozman, Potrato, Trobešek, Fone, Bežan, Bačak, Zagar, Pipan, Usnik, Boltavzer — vsi in točno!

Konkurs

Uprava vojnotehničnega zavoda o Kragujevacu primiče za svoje radionice počev od 13. marta tek. godine i to:

12 prvoklasnih strugara (dreera); 35 prvoklasnih bravora i mašin bravora i 15 prvoklasnih bravora-sablonista.

Oni kandidati koji žele da se prime moraju lično doći u Kragujevac o svome trošku i sobom da ponesu sledeća dokumenta:

1. Molbu taksiranu sa 5 Din taksene marke.

2. Svedočbu o svršenom zanatu (kalfensko ili majstorsko pismo).

3. Poslovnu knjižicu.

4. Vojničku ispravu ili uverenje o regulisanoj vojnoj obavezi.

5. Uverenje o vladanju i ponašanju, i da ne ispoljava načelo protiv postojećeg državnog uređenja u opšte.

6. Uverenje o podanstvu.

Detaljni uslovi mogu se videti u berzama rada u Beogradu, Novom Sadu, Subotici, Zagrebu i Ljubljani, i na glavnom ulazu Vojnotehničkog zavoda u Kragujevac i njegovim odeljcima: u Sarajevu, Skoplju, Zagrebu, Cačku, Kamniku i Obilježju.

Iz kancelarije uprave Vojnotehničkog zavoda Rbr. 10.488 od 9. marta 1937. godine u Kragujevacu.

Po kratkem in mučnem trpljenju je umrl danes, dne 12. marca, previden s svetimi zakramenti za uniražbo, v starosti 75 let, naš nepozabni soprog in oče, gospod

David Modic

sodni ofic. v p. in dolgoletni uradnik Mestne hranilnice Celjske

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, dne 14. marca ob štirih iz mrtvašnice mestnega pokopališča. Sveta maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 15. t. m. ob osmih zjutraj v župni cerkvi sv. Danijela. Blagega pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin.

Celje, dne 12. marca 1937.

Zalujoča rodbina Modic in ostalo sorodstvo.

*** KINO ***
UNION
 Najbolje filmsko delo v režiji G. Bolwary-ja
Dekliški internat (PRINCESA DAGMAR)
 Angela Salloker Raoul Aslan
 MATINEJA danes ob 14-10, jutri ob 11. uri
 Vesela opereta
Maškarada
 Paula Wessely režija: Willy Forst
 TEL. 27-30
SLOGA
 Pustolovni film velike ljubezni in velike mrnje
 belih ljudi v vrtincu kitajskih mesčanskih
 bojov
ORIENT
 Cary Cooper in Madeleine Carroll
 MATINEJA danes ob 14-15, jutri ob 11. uri
 Vesela opereta
Maškarada
 Paula Wessely režija: Willy Forst
 TEL. 21-24
MATICA
 Grandiozno filmsko delo
Beethovnova velika ljubezni
 njegovo delo in njegova bolest
 HARRY SAUR
 Režija: Abel Gance Glasba: Lois Masson
 Danes, soboto in nedeljo zaigra v uvodu pri
 zadnji predstavi g. prof. REINY GALLATIA
 I. in II. stavek iz Beethovnova lunine sonate
 v cis moll.
 Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Konkurs

za prijem 6 crtača.

Vojnotehničkom zavodu u Kragujevcu potrebni su 6 crtača, koji treba da izpunjavaju sledeće uslove:

1. Da nije stariji od 32 godine.
 2. Da je svršio mašinski otek srednje tehničke škole ili da ima najmanje 4 privatnih semestra tehničkog fakulteta ili da je sa uspehom proveo na radu kao crtač u nekoj tehničkoj ustanovi najmanje 2 godine.
 3. Da je duševno i fizički zdrav i sposoban za ovaj posao.
 4. Da je dobio vladanja i da ne ispoveda načelo protiv postojeca državnog poretka.
 5. Da je regulisao vojnu obavezu.
 6. Da je podanik kraljevine Jugoslavije.
- Sve ovu da dokažu punovažnim dokumentima nadležnih vlasti. Molbe sa dokumentima dostaviti do 25. marta 1937. godine.
- Iz kancelarije uprave Vojnotehničkog zavoda RB. 9907.

Blago za ženske oblike
 svilen, rolneno in perilno, zadnje novosti, velika izbira iz znano solidne cene.
R. MIKLAUČ
 pri školu - ljubljana
 Lingarjeva ul. - Pred trgovjo 3

ČISTO LANENO OLJE

velike količine — kupujemo.
 Ponudbe upravi »Slovenec« pod
 šifro »Industrija« štev. 3691.

Mali oglasi

Službodobne

Zastopnike

za prodajo srečk državne razredne loterije, sprejmemo pod ugodnimi pogoji. Ponudbe upr. »Sl.« pod št. 3558. (b)

Rajonskega zastopnika

sedež Ljubljana, sposobnega, agilnega, z nekaj kapitala (garancija) eventualno s fiksumom in provizijo — išče vodeča evropska tovarna pisalnih in računskih strojev. Obširne ponudbe, navodilne referenc na »Publicitas«, Zagreb, Illica 9 — pod »Büromaschinen«. (b)

Knjigovodkinja

s perfektnim znanjem nemščine se takoj sprejme. Ponudbe upravi »Slovenec« pod šifro »Nemščina« št. 3899. (b)

Službe iščejo

Manufakturnist

pošten, agilen prodajalec, z večletno prakso, star 29 let, neporočen, vešč slovenščine, v nemškem jeziku, s prva referencami, želi prenesti mesto s 15. IV. Ponudbe prosim upravi »Slovenec« pod »Agilen manufakturnist« štev. 3858.

Trgovski pomočnik

mešane stroke, vojaščine prost, zanesljiv in pošten, zmožen tudi samostojnega vodstva podružnice — iščem službo takoj ali s 1. aprilom. Cenj. ponudbe prosim na naslov: Vinko Molan, Dobova pri Brezicah. (a)

Trgovski pomočnik šofer

iščem primerno službo. Naslov: Trg. pomočnik šofer, Dol, Hrastnik. (a)

Razno

Naprodaj dobro vpeljana in dobro idoča

mesarija

v neposredni bližini trga. Letni promet 400.000 Din. Ponudbe upravi »Slovenec« pod »Mesarija« — 31. marec št. 3875.

SOBE

Sobo in veliko kuhinjo

oddam. Močnikova ul. 13, za žensko bolnišnico. (s)

Prodamo

Prijatelj, kam pa na vse

Prodajatelj, kar imam

Poslušaj! Kdor pri nas

proda s lahkoto in se —

čudi.

Za šivilje in krojače!

Gumbe izdeluje iz vsakovrstnega blaga po najnižjih cenah Mela, Tyrševa cesta 20. (l)

Orehova jedra

la, čiščena, in pristen trčan cvetlični med nudi za takojšnjo dobavo po najnižji ceni J. Menart, trgovec, Domžale. (l)

Trechcoate

vetrne suknjiče, novosti za športne obleke — nudi ceneno Presker, Sv. Petra cesta 14. (l)

Najboljši trboveljski premog

brez prahu

koks, suha drva

I. Pogačnik

Bohoričeva 5 Telefon 20-59

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri tvrdki Kari Prelog, Ljubljana - Židovska ul. in Stari trg

Deset nizkih vrtnic

v različnih novih prekrasnih barvah, trajno cvetoče sorte z zavojevalno in poštino vred 60 Din. Le na prostem odgojene sadike, ki cvetijo že od majnika naprej do pozne jeseni. Ravno toliko stane 20 stabejših sadike. — Sadjarstvo Dolinšek, Kamnica, p. Maribor. (l)

Deset vrtnic plezalk

v krasnih novih, deloma trajno cvetočih sortah z zavojevalno in poštino vred 60 Din. — Sadjarstvo Dolinšek, Kamnica, pošta Maribor. (l)

Tvrdka „Jeja“

naznanja cenjenim odjemalcem, dases 15. marcem preseli iz Miklošičeve v Wolfovo ul. 10.

Za nadaljnji obisk se toplo priporoča

Ješe Janko

Posestva

Posestvo dela ti skrbi! Oglas svoj kupcu brž dobi. A če si skrbel si za denar, boš hitro kupil gospodar!

Kunaver Ludvik

gradbeno - strokovno naobraženi posredovalec, Cesta 29. oktobra 6, telefon 37-33 - ima naprodaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

Lepo posestvo

v najbližji okolici Ljubljane, kot več stavbnih parcel v Mostah, ugodno naprodaj — za knjižnice Kmetijske posojilnice. Poizve se: Josip Oražem, Selo, Ljubljana. (p)

Trgovsko hišo

enonadstropno, še novo, s prvovrstno vpeljeno mešano trgovino na deželi, zaradi seltive prodam — eventualno dam tudi v najem. Ponudbe upravi »Slovenec« pod »130« 3873

Denar

Posojila dajemo

v gotovini in blagovnih bonih. »Hermes«. Informacije: Tavčarjeva 2. (d)

Al. Planinšek,

koncesijonirana trg. agencija v bančnih in kreditnih poslih, v Ljubljani - Beethovnova ulica 14-1. Telefon 35-10 — vnovči vloge denarnih zavodov najbolje, takoj v gotovini, vedno najkulantneje. Vse informacije brezplačno. (d)

Objave

Na javni dražbi

naprodaj dve novo zgrajeni hiši na Bledu, Ribenska cesta, z obsežnim vrtom, primerni za upokojenje ali letovišcarje — cena vsaki hiši okoli Din 40.000.—. Vsaka je popolnoma podkletena, ima dve sobi, kuhinjo, shrambo, angleško stranišče in podstrešje, ki se da izgraditi za stanovanje. Dražba bo na sodišču Radovljica — soba 30 — v soboto, dne 20. marca ob 10. uri. — Informacije daje: »Tehna«, Ljubljana, Mestni trg 25. (o)

dobro obrit — dobre volje
ROTBART
 Glavno skladišče za Jugoslavijo: Hinko Mayer i drug. parf. oddelek, Zagreb.

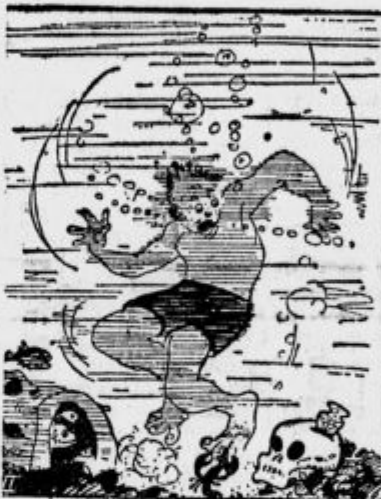
Meteor pade z neba

57.

Kaj je Gorila videl na dnu reke?

»Dobro opravi!« je zaklical Škorpion, ko je Gorila planil v vodo.
 »Bom!« je moško obljubil Gorila in že izginil pod vodo.

Ko pa je Gorila pričofotal na dno reke, se je prestrašil, da mu je zastala kri po žilah: namesto meteorja je zagledal pred seboj na tleh — mrtvaško lobanjo, ki se je pošastno režala. Pa še nečesa drugega se je Gorila prestrašil: velik rak ga je ušcipnil za prst na nogi. Kakor da ga je sam peklensček zgrabil za vrat, se je pogнал nazaj v višino.

Ko je pomolil svojo debelo bučo iz vode, ga je Škorpion hlastno vprašal:

»Ali si ga našel?«
 »Sem!« je ves zmeden zakričal Gorila.
 »Kje pa ga imaš?« je vprašal Škorpion.
 »Na nogi! Ajsa! Ajsa!« je zatulil Gorila.
 Škorpion je bil na vso moč razočaran, ko je videl, da ima Gorila na nogi — raka in ne meteorja.
 »Hitro skoči še enkrat nazaj!« mu je ukazal, ko ga je osvobodil neprijetnega spremljevalca.
 »Nak! Nikoli več!« je odločno rekel Gorila. »Z vodnimi pošastmi nočem imeti nobenega opravka!«

Barclay:

67

Rožni venec

Roman.

Prostodušje, s katerim si takrat pač najbolj grdi ženski vsega tvojega poznanstva to razlagal, me je zabavalo v toliki meri, da sem zapisala od besede do besede vse v svoj dnevnik. — In tistega usodnega večera sem brala te besede in jih brala znova, dokler se mi niso skoro ko boleč trn zadrle v močzanje! In potem sem v zavesti svoje pomanjkljivosti prižgala vse sveče in si s kritičnim pogledom opazovala v zrcalu obraz, ki bi ga moral ti dan za dnem, in leto za letom gledati pri mizi sebi nasproti, ako ti sledeče jutro rečem svoji: da. Predragi, nisem se videla s tvojimi očmi, kakor sem se videla odtlej. In nisem zapala dovolj tvoji ljubezni, da bo izkušnja prebila. Zdelo se mi je, da si prihraniva oba poznejšo srčno bol, ako se odrečeva trenutnemu veselju. Ti, preljubi, boš smatral to za hladen račun, ki ni bil vreden tvoje velike ljubezni do mene. Danes se zdi tako tudi meni, zdaj, ko se zavedam tudi jaz tvoje in svoje ljubezni. Takrat se mi je pa zdelo prav, in pametno, ako te odbijem, kakor tudi me je pri tem bolelo srce. O, veruj mi, niti slutila nisem, kako sem te zadela! Misli la sem, da se boš s svojo ljubeznijo obrnil preprosto k drugi ženski, ki je bo v vsakem pogledu bolj vredna kot jaz. Veruj mi, Garth, misli la sem, da bo potekalo odtlej samotno samo moje življenje. — Potem sem se vprašala: Kako naj ga zavrnem? Ako ti povem pravi vzrok, sem vedela, da me boš skušal z žarečimi besedami pregovoriti, kako se motim, in jaz bi utegnila popustiti. Ker pa tega nisem marala tvegati, sem

si izmislila laž, preljubi, in ti jo vrgla v obraz. Tebi, ki sem te že bila pripoznala za svojega gospoda in zapovednika, sem zalučila v obraz brezsrčne besede: »Ne morem se poročiti z negodnim mladeničem!«. Ah, Garth, ne opravičujem se in se ne zagovarjam — izpovedujem se samo in zaupam tvojemu velikodušju, ki bo priznalo, da bi drugače odgovor gotovo zgrešil svoj namen. Kako sama in žalostna je ostala takrat tvoja Jana v cerkvi — kako je s koprnečim srcem prisluškovala, ali se ne boš morda vrnil! Toda moj Garth ni mož, ki čaka pred vrati ženske, kdaj se ji zljubi, poklicati ga nazaj.

Samota in praznost me je potem mesec za mesecem morila tako, da bi me, kakor je dejal Deryck Brand, ubila, če ostane tako, in me je poslal na pot. Kakor veš, sem ga poslušala, in v spremenjeni okolici sem začela gledati svet bolj zdravo. Letos na pomlad sem vrh velike piramide v Egiptu spoznala, da takšnega življenja ne morem več prenašati. Uvidela še nisem, da sem bila ravnala krivo; toda tako zelo sem hropenela po tvoji ljubezni, da sem sklenila tvegati, oditi domov in te prositi, da se vrneš k meni. Tedaj sem zvedela za tvojo nezgodo, predragi. Pisala sem ti takoj, toda odbil si mi prošnjo za obisk in razgovor.

Dobro vem, da imaš pravico reči: »Ni mi zaupala, dokler so mi sijale oči — zdaj ko ne vidim več, se je nehala bati!«. Garth, imel bi polno pravico trditi to, in bi vendar ne bilo pravično. Zadnji čas sem se dovolj uverila, da takrat nisem ravnala prav in bi ti smela brezpogojno zaupati. Na kakšen način sem se o tem prepričala, boš zvedel pozneje. Za ta hip morem reči samo to: Če bi videl, bi spoznal zdaj v meni žensko, ki ti zaupa brez sleherne omejitve. In če jo napadejo dvomi zaradi njene zunanosti, pravi preprosto: »Ugajala mu je, vse drugo me nič ne briga!«.

Preljubi, zdajle ti ne morem pisati, kako sem se dokopala do tega prepričanja; toda o tvoji zvestobi in ljubezni imam dokaze, ki ne puste, da bi mi le senca nemira razgibala srce.

Zato gre samo še za vprašanje: Ali mi moreš odpustiti? Ako moreš, pohitim takoj k tebi. Ako je pa moj greh prevelik, da bi mi ga smel in mogel odpustiti, seveda ne bom mogla priti — toda prosim te, preljubi, ne zavračaj me od sebe.

Piši mi samo eno besedo: »Odpustim« z lastno roko. Več ne potrebujem. Čim jo prejmem, pridem takoj. Ne narekuj svoji tajnici pisma zame; tega bi ne mogla prenesti. Kakor sem rekla, piši preprosto »odpustim«, če moreš, in mi pošlji.

Tvoja žena.<

Zelo tiho je bilo v sobi, ko je sestra Rožamarija nehala brati. Vprašala se je, ali bi si pač smela iti po kozarec vode, ne da bi motila Gartha, a je sklenila, naj raje ne hodi.

Končno je Garth Dalmajn dvignil glavo in rekel z medlim smehljanjem na obrazu: »Zahtevala je od mene nekaj nemogočega.«

Jana si je pritisnila roko na srce.

»Ali ne morete zapisati: odpustim?« je vprašala sestra Rožamarija.

»Ne, tega ne morem. — Dajte mi list papirja in svinčnik, gospodična Gray.«

Sestra Rožamarija mu je položila oboje pod roko.

Garth je vzel svinčnik, otipal s prsti sredino papirja in zapisal tja z velikimi, krepkimi črkami besedo. Potem je dal list sestri Rožamariji in vprašal: »Ali je čitljivo?«

»Popolnoma čitljivo,« je odgovorila, na srečo prej, preden so besede zalile in zabrisale njene solze.

Namesto: odpustim je Garth napisal: ljubim.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA
 1 vezanih knjig mesečno Din 25.—
 3 vezane knjige mesečno Din 11.—
 4 vezane knjige mesečno Din 9.—
 Zbirko domaćih pisateljev
 Zbirko mladinskih spisov
Celoletna naročnina na:
 Leposlovno in ljudsko knjižnico
 Zbirko domaćih pisateljev
 Zbirko mladinskih spisov